(ಶ್ರೀ ವಿ. ಆರ್. ನಾಯ್ಡು.)

ಅದೇನೆಂದರೆ ಈಗ ತಾವು ಅವರಿಗೆ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಸೀಟ್ ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದೆ (ನಗು !) ಆದುದರಿಂದ ಅವರಿಗೊಂದು ಸರಿಯಾದ ದೊಡ್ಡ ಸೀಟನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಅನುಭವವುಳ್ಳವರು ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಇಲ್ಲಿಯದೇನೋ ಆಗಿ ಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ತಾವು ಮುಂದೆ ಈ ಸಭೆಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಾದರೂ ಅಂದರೆ ಆ ವಿಧಾನಸೌಧದ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯು ನಡೆಯುವಾಗ ಇವರಿಗೆ ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ಸೀಟನ್ನು ತಾವು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ನಾನೀಗ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾ ನಾಯಕರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. (ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಗು !).

Sri J. MOHAMED IMAM.—Sri Bheemappa Naik does not thank him.

Notice of Privilege Motion.

Mr. SPEAKER.—Sri K. Puttaswamy had given notice of a motion of privilege regarding incorrect and misleading report in the Janavani dated 16th March 1955. The Hon'ble Member has since withdrawn his notice. No further action is therefore called for.

Sri V. VENKATAPPA (Channapatna).—He had given notice of a motion. Was it not a privilege motion ?

Sri A. BHEEMAPPA NAIK (Molakalmuru).—The House need not be informed of it if it is not before the House.

Sri V. VENKATAPPA.—If it is a privilege motion, how can you withdraw it ?

Mr. SPEAKER.—Since it was in the form of a notice, it was brought before the House.

Sri V. VENKATAPPA.—It has been brought to your notice. You have got to settle whether it is a privilege motion or not. How can he withdrawn it ?

ಶ್ರೀ ವಿ. ಆರ್. ನಾಯ್ಡು (ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ).—ಜನವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣವನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರು ಒಂದು ನೋಟೀಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಆ ಮಾರನೆ ದಿವಸವೇ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಅವರು ಅದನ್ನು withdraw ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಅವರು ಅದನ್ನು withdraw ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಭೆಯವರು ಅನುಮತಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Otherwise we can say that since the Hon'ble Member has consented to withdraw and the Paper has also given a correct statement, there is no necessity to place that motion before the House.

Sri V. VENKATAPPA.—He has brought it to your notice. You have got to settle whether you could take it up or not, but he cannot withdraw it.

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Periyapatna).—Since there was no formal motion before the House, the question of withdrawal does not arise.

Mr. SPEAKER.—So far as I have understood now, since the motion was not before the House, he had the right to withdraw it. Anyhow, I will consider this point and give a considered statement on Monday.

BUDGET FOR 1955-56—DEMAND FOR GRANTS.

DEMAND No. 21—Agriculture.

40. AGRICULTURE (EXCEPT BOTANICAL AND OTHER PUBLIC GARDENS).

Mr. SPEAKER.—Motion moved.

"That a sum not exceeding Rs. 56,02,044 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1956, in respect of 'Agriculture (Except Botanical and other Public Gardens)'."

Has the Hon'ble Minister any statement to make ?

Dr. R. NAGAN GOWDA (Minister for Agriculture).—After the members speak on their cut motions, I will have my say.

Mr. SPEAKER.—I have allotted time in this way.

Demand No. 21—Agriculture—1 hour 15 minutes.

Demand No. 22—Botanical and other Public Gardens—15 minutes.

Demand No. 25—Co-operation—45 minutes

and the rest of the Demands—15 minutes each.

Sri J. MOHAMED IMAM (Jagalur).—I may submit my opinion that we need not allot time for every Demand. We will select two important Demands, say Agriculture and Co-operation and allot major part of the time for the same. We will allow the other Demands to be guillotined.

Sri K. HANUMANTHAIYA (Chief Minister).—The suggestion will be accepted because they want some effective discussion on some Demands.

Mr. SPEAKER.—Any solution arrived at by the House will be adopted.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—What are the Demands ?

Sri J. MOHAMED IMAM.—Agriculture and Co-operation.

*Sri A. BHEEMAPPA NAIK (Molakalmuru).—I hope this will not be a precedent for tomorrow, because so many cut motions are tabled by Hon'ble Members in respect of all Demands. The Leader of the Opposition and the Leader of the House agreeing to a certain procedure, will not be taken as a precedent for the future.

Sri K. HANUMANTHAIYA—I am very sorry, the Hon'ble Member is giving his individual opinion. When the Leader of the Opposition and the Leader of the House agree upon a course, he has to accept it. There is no fun in saying that they cannot settle. That is a well known principle which the Hon'ble Member cannot upset.

Sri A. BHEEMAPPA NAIK.—I am very sorry.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—You ought to be sorry.

Sri A. BHEEMAPPA NAIK.—He cannot stop me. He has misunderstood me. What I say is, when we allow cut motions to be moved, it is by mutual consent that we could do it, but not merely drop it. In respect of these Demands, we have sent some cut motions. What all I said was, if it is an agreed proposition, when cut motions have already been sent, supposing there is an important cut motion which I want to discuss ; can it be scuttled by the mere statement of both the Leader of the Opposition and the Leader of the House ? That is all that I meant. If by an agreement all of us do not want cut motions to be sent on any Demand, that is a different thing. That is why I said it should not be a precedent.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—As I said, this House has to discuss these things in a methodical manner. The methods are well known. They are observed in every Legislature and in the Parliament. It is not open to an individual member to question the decision taken by the Leader of the Opposition, the Speaker and the Leader of the House. Therefore, let it be once for all settled. It is not open to every member to rise and question every decision that is taken by the three authorities concerned.

Sri A. BHEEMAPPA NAIK.—This raises a very important point. Otherwise, it amounts to curtailing the individual liberty of a member. Supposing there is an unattached member. What will be his position ?

Sri K. HANUMANTHAIYA.—Fortunately, he is too much attached.

Sri A. BHEEMAPPA NAIK.—Irrespective of my being under his leadership, I question the very statement that he has made. It must be decided here and now in this House.

Mr. SPEAKER.—All of us have to adopt the procedure that is laid down in the Rules of Procedure. I will consider that point. For to-day, what is the opinion ? Shall we have discussion only on 'Agriculture' and 'Co-operation'?

*Sri J. MOHAMED IMAM.—There are two important—I won't say dignitaries—officials in this House: one, the Leader of the House who represents not only the entire House but also technically he represents his party. The other is the Leader of the Opposition. However small he may be, he represents his party. According to the democratic principles, the Chair has to ascertain the views of both the Leaders. What happens between the Leader of the House and his followers outside the House, is a private matter which need not be brought into the House. When the Leader of the House has assured that he has accepted my proposal, that means to say that, accord-

(SRI J. MOHAMED IMAM.)

ing to the democratic principles, in this House he has reflected the views of his party. If there is any misunderstanding or anything of that kind, it is a matter to be decided not here.

Sri A. BHEEMAPPA NAIK.—It is a question of interpretation of law and rules and standing orders.

Sri J. MOHAMED IMAM.—When the Leader of the House or Leader of the Opposition makes a certain statement, then it is automatically presumed that he reflects the opinion of his party. Supposing the party overthrows me, it is left for me to resign and walk out of the House.

Mr. SPEAKER.—No such thing has happened.

Sri J. MOHAMED IMAM.—When both of us have agreed, that means to say, the entire House has agreed, he representing that party and I representing this party, according to this procedure. If there are unattached members, they always remain unattached and this is the democratic principle. Even now we have agreed together to discuss only 'Agriculture' and 'Co-operation' and you may permit me to say a few words on 'Agriculture'.

Mr. SPEAKER.—As I have already said, we are all bound by the Rules of Procedure. I will consider that point. For to-day we will take it as agreed to by the House; we shall take up 'Agriculture' and 'Co-operation'.

Sri J. MOHAMED IMAM.—I will only take a very short time. I oppose this Demand of 'Agriculture' just to bring to the notice of the Government and draw their attention to two or three important points. Firstly, I must point out, as I did in the course of my budget speech, that the expenditure on Agriculture has gone up enormously during the last 4 or 5 years. Now this year the amount set apart is about Rs. 52 lakhs and they have provided under the receipts about Rs. 20 lakhs and they have taken into consideratinn a revenue of Rs. 22,37,000 as against Rs. 16 lakhs of the revised estimate for the current year and Rs. 6 lakhs they propose to realise from receipts under development schemes. The details are Rs. 3 lakhs under Tractors and Lorry services and Rs. 5 lakhs under Subvention from the Government of India towards G.M.F. What I would like to point out to the Finance Minister is this. These two items of revenue are uncertain sources of revenue. I would like to know whether the Government thinks that these are certain sources of revenue. So far as tractors and lorry services are concerned, I am afraid the Government is not going to realise this income. It has been admitted that tractor and lorry services are out of gear now. It was true that once upon a time, a few years back, lakhs of rupees, nearly Rs 66 lakhs, were invested on tractors and bulldozers. Now the present position is that most of them have become scrap and most of them are out of gear, so much so now I do not think these tractors are in any way active in ploughing the land in any part of the State, perhaps except here and there in stray cases. I know from my own experience, about 4 or 5 years back, there were six tractors in the District of Chitaldrug, but now I hardly find any of them in service. This tractor service which was once so much spoken of, has now become almost extinct. Unfortunately, all the amount that was invested on this has become a waste. They said that the tractors and bulldozers will help to grow food and help the ryots. But the ryots are no longer getting the benefit of the tractors. Most of them are out of date and out of service and have become scrappy. To expect from this service three lakhs of rupees, I must say, it is an uncertain source of revenue. Similar is the case with the six lakhs of rupees that they expect from the Government of India as subvention. I would like to know whether the Government of India has definitely promised to give the subvention of six lakhs. I am afraid it is a speculative revenue which they cannot realise and the realisation will be at the end of three years. Though they have provided 52 lakhs, the amount they will spend will be only about 35 to 40 lakhs, because they cannot realise many items of revenue.

The amount provided under agriculture can be classified under three heads. First of all on Establishment and Direction. Secondly on Administration and Propaganda and thirdly on Development Schemes. On Development schemes a sum of Rs. 32,31,000 has been set apart. Last year, the amount set apart in the Budget was 33 lakhs, and under the revised estimate it is shown that only 23 lakhs has been spent. Sir, what I would like to suggest to Government is this. It is better they maintain accounts separately and give separate account both of normal expenditure incurred under revenue and expenditure incurred under Development Schemes. What happens is this. Under this item both the normal expenditure *i.e.*, amounts spent normally under this service, and also development and capital expenditure are mixed so much so that we will not be in a position to realise how much has been spent under normal revenues and how much has been spent under capital revenues. We find that Rs. 31,32,000 has been set apart for development schemes. Taking up these development schemes—of course a number of columns are given—now we have still got a number of development schemes: Establishment of an Agricultural College at Hebbal. They have provided Rs. 7,30,000. Last year, the Budget allotment was Rs. 2,35,000 and they have spent Rs. 1,95,000. I think this is for the recurring expenditure of the College. Now, as regards the budget estimates of Rs. 7,30,000, I would like to know whether the Government have sanctioned the construction of the College building. If so, which is the place and locality selected ? I know that this question is under consideration and controversy from a long time. A certain section wanted to locate the college at Mandya ; another section wanted to have it at Bangalore, and a third section at Jagalur (*Laughter*) (*Interruption*). Another section at Davangere and another at Chitaldrug. No decision has been taken as to the place where the College has to be constructed. Government have not yet come to a decision.

Sri N. HUCHMASTI GOWDA (Huliyurdurga).—Markonahalli.

Sri J. MOHAMED IMAM.—My friend Sri Huchmasti Gowda will be very glad if it is located at Markonahalli. Anyhow, it is imperative that you take a decision at once as to where the College should be constucted. Last year, I had the opportunity of visiting the Agricultural College at Hebbal together with the Hon'ble Minister for Agriculture. Dr. Nagan Gowda kindly took us there. The College has a big name and a high status. But the classes are held in thatched huts, and, the College was started nearly six to eight years ago. Still to continue the College in the same old rickety building instead of constructing a building is a sorry state of affairs. This year the Government has provided Rs. 7,30,000. I believe the enhanced provision is for the construction of the new building and I hope the Government will come to a speedy conclusion and that this amount is spent soon.

Similarly, Sir, there were a number of ideological schemes such as the Biological control of the Sugarcane stem borer, etc., Compost manure improvement, multiplication and distribution of improved varieties of seed, starting more experimental farms in the State, starting more demonstrative farms in Taluk Headquarters in the State, departmental cultivation of lands at Malavalli, Dhangur and Singapur Kaval, re-organisation of the section of Agricultural Statistics—whether the money spent and set apart on some of these ideas such as experimental farms, improving the seeds, etc., is usefully and properly spent is a matter worth investigating by the Government, and wherever it is possible, I think, economy should be introduced. I know that there are a number of these farms. I had the privilege of visiting the Siriguppe Farm with the Minister for Agriculture and other farms. Many of them are working at a loss. It is true that Government have evolved a new variety of cotton seeds. But Government should scrutinise every item of the expenditure. They must satisfy themselves

(SRI J. MOHAMED IMAM.)

that the money provided under various heads and schemes—some of them are ideological—is properly and usefully spent. I cannot understand some of these. For example, there is this contour bunding, for which Rs. 2,42,800 has been provided. For mechanical cultivation Rs. 1,13,200 has been provided. For subsidy for the construction of irrigation wells, a sum of Rs. 2,00,000 has been provided. For Tractor and Lorry Service, you have provided Rs. 9,47,000. When all the tractors are out of order, I cannot understand why Government should provide Rs. 9,47,000. Any how, I am constrained to presume that many of these figures are meant theoretically just to show the people that they have allotted a large amount under Agriculture, what is called in Kannada a *Thoraganike* Budget. However, in the interests of economy, it is better you remove this Rs. 9,47,000 and such other amounts provided under ideological schemes and effect economy.

I had the good fortune of visiting the Tungabhadra Project and the atchkat area with the Hon'ble Minister for Agriculture. We have contributed a huge amount for this. When we have shouldered the liability, we must reap the benefit. That project is intended to irrigate two hundred thousand acres, subject to correction. Though two years have passed, it must be regretted that only about one thousand acres have come under cultivation. It looks as if little attention is paid towards the development of this area. Government must take the earliest opportunity of making use of this vast area and see that the entire area is brought under irrigation. It looks as if there is some lethargy. I was told that many of the land holders want loans to bring their land under irrigation and that the Government have not taken any action till now. More than that, the entire water is flowing out and is wasted from our point of view. It is flowing into the river Krishna and the sea. Not a drop of water is being made use of. This I must say—I don't want to call it criminal waste—is a waste which cannot be excused. It is imperative that the Government should devote and concentrate all their attention and skill to see that this area develops very soon. Supposing a hundred thousand acres of land comes under irrigation, that will certainly enhance the revenues of the Government and also improve the backward area, and a number of factories will grow up. Take the case of Mandya. Before the advent of the Irwin Canal, it was a desert area, an arid area. After the advent of the Irwin Canal, it is now called the golden valley of Mysore. Similarly, there is ample scope under this area and Government should see that the entire water is made use of as early as possible. As regards other matters, I will leave them to my friends. With these few words, I oppose the motion.

Sri H. C. LINGA REDDY (Malur).—While speaking on this Demand, I must bring to the notice of the Government one or two facts. I have included in my cut motion the Japanese method of paddy cultivation. I am glad that the Government have been giving sufficient encouragement to this method of paddy cultivation in the State. But it has not spread sufficiently in the State. Probably, if the Government were to give loans of manures and seeds, I think, it will spread very rapidly. Now, it is carried on more or less on an experimental stage, in just a few acres of land in each taluk. I think this is not sufficient. Though our country is an agricultural country, the production per acre is very low when compared with the production per acre of Japan, America and other countries, which, I think, are more industrially advanced. Though our country is not very much industrially advanced and though we depend on agriculture to a very great extent, our production per acre is very low. It is with this idea that the Government have been encouraging the ryots to produce three or four times more than they have been getting at present per acre. After all, the Japanese method of paddy cultivation is not new to us. Our ryots were manuring the land more intensively than now and they were transplanting the paddy seedlings very sparsely. It was on

account of that they were growing paddy on a very large scale and producing more. Unfortunately, now, on account of various difficulties, ryots do not have sufficient facilities and this method has deteriorated. Of course, even now, where there is assured supply of water, this method is resorted to. Now, Sir, if Government were to give manure loans and selected seedlings, I think ryots can take to this method on an intensive scale. Now, there is fall in prices of agricultural produce. We are glad that the Government have been urging on the Central Government to include paddy and ragi also, which are the staple food of our people, our main crops, within the purview of the crops, the prices of which will be fixed by the Government, and the Government themselves will be purchasing these grains so that the prices may not fall below the economic level. If the Japanese method of paddy cultivation should be taken up by the ryots intensively, it is very necessary that we should give them all facilities.

Mr. SPEAKER.—The House will now rise and meet again at 10-30 A.M.

The House adjourned at Ten of the Clock for Lunch and re-assembled at Thirty minutes past Ten of the Clock.

[MR. DEPUTY SPEAKER in the Chair.]

* ಶ್ರೀ ಎಂ. ಚಿಕ್ಕಲಿಂಗಯ್ಯ (ಮಳವಳ್ಳಿ—ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳು).—ಸ್ವಾಮಿ, Food Production Commissionerನ್ನು ವಜಾಮಾಡಿ economy ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಖೋತಾ ಸೂಚನೆ ಇದೆ. ಈಗ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಒಂದು ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದರು. ಆ ಇಲಾಖೆಗೆ Commissioner ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಾಗಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದುಡ್ಡನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಆ ಇಲಾಖೆ ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬ ವಿವರಕ್ಕೆ ನಾನು ಈಗ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ನನಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ, separate Food Production Commissioner ಕೆಲಸ ಅಷ್ಟು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಆ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಕಾಲಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬೆಳೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಜನರು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಬೆಳೆದಿರತಕ್ಕ ದವಸಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರಗಡೆ ರಫ್ತು ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಖರ್ಚಾಗುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯದ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಉಳಿದ ದುಡ್ಡನ್ನು ಬೇರೆ ತರಹದಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಈಗ Agricultural Department ನಲ್ಲಿರುವ fieldmen ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅವರ ಕೆಳಗಡೆ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿರುವವರಲ್ಲಿ ಅತೃಪ್ತಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಚಾಮರಾಜನಗರದಂಥ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮೂಲೆ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಮೂಲೆಗೆ ವರ್ಗಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. Fieldmen ಗಳನ್ನು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಿಂದ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿಗೆ transfer ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಅವರ ಸಂಬಳ ಕಡಿಮೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ Food Production Development Commissioner Branchಗಾಗಿ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಉಳಿತಾಯವಾಗುವ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಅದೇ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳದರ್ಜೆ ನೌಕರರ ಸಂಬಳವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕಾಸ್ಟಿನವರಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ವಗೈರೆ ಮುಫತ್ತಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಹಳ ಉದಾರಭಾವದಿಂದ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ fertilisers ಏನೋ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ security ಇದೆ ಮತ್ತು ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಜಮೀನು ಇದೆ ಎಂದು ಪಟೇಲ, ಶ್ಯಾನುಭೋಗರಿಂದ certificate ಬಂದ ಹೊರತು ಗೊಬ್ಬರ ವಗೈರೆ ಏನೂ ಸಿಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ ಗೊಬ್ಬರ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಮುಫತ್ತಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮಳವಳ್ಳಿ ಒಳಗೆ ಒಂದು ಕನ್ನಡ Agricultural Schoolನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. National Extension Scheme ಯಾವ ರೀತಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದೆ, Japanese Method of Cultivation ಯಾವ ರೀತಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವರದಿ ಬಂದಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಇಲಾಖೆ 9 ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಗಿಂತಲೂ, ಇದು ಮೊದಲನೆ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಬಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನ ದೊರೆಯುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ರೈತರನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ Agricultural Schoolನ್ನು ತೆರೆಯಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಕನ್ನಡ Agricultural Schoolಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ seed purpose ಗೋಸ್ಕರ agriculture farmಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಕಡೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದರು. ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದರೆ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ development schemeಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಅದರಿಂದ ಉಳಿತಾಯವಾಗುವ

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಚಿಕ್ಕಲಿಂಗಯ್ಯ.)

ದುಡ್ಡನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯ ಇಲಾಖೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ವ್ಯವಸಾಯ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಬೇಕು. Agriculture farms ಒಂದು ಕಡೆ ಈಗ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಈಗ ಅದನ್ನು ತೆಗೆಯದೆ ಇತರ ಕಡೆಯೂ agriculture farmನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ರೈತರಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಹೇಗೆ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಆ farmಗಳ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸಿದರೆ ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. Agriculture farm ನಲ್ಲಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೋಸ್ಕರ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು, ಯಾವ ರೀತಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅದೇ ರೀತಿ agriculture farmಗಳಿಂದ ರೈತರು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ headquarters ನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ farm ಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡುವ ಸ್ಕೀಮನ್ನು revive ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ (ಹುಲಿಯೂರು ದುರ್ಗ).—ಯಾವ ಫಾರಮ್ಮು ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಚಿಕ್ಕಲಿಂಗಯ್ಯ.—20-25 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರೈತರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಅದನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಬೀಜಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಕೂಡ ಇದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸ್ಕೀಮನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೆಗೆದುಹಾಕಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿ revive ಮಾಡಬೇಕು. ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ನಾವು ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ವಿ. ನರಸಿಂಹರೆಡ್ಡಿ (ಬೆಂಗಳೂರು—ದಕ್ಷಿಣ).—ಸ್ವಾಮಿ, ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಈ ವ್ಯವಸಾಯದ ಕಸಬುಮಾಡುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಜನಗಳಿಗೆ ಒಂದು security ಇಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇವೊತ್ತು ಆಗಿದೆ. ವ್ಯವಸಾಯ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ, ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಕಸುಬಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಎಷ್ಟು ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೋ ಎಷ್ಟು ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ವ್ಯವಸಾಯದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗತಕ್ಕಂಥ ಬೆಲೆಗಳ ಏರುಪೇರುಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ, ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಮುಂದುವರಿಯಬಹುದು ಎಂಬ ಸಂದೇಹ ಕೂಡ ಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಬೆಲೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಧಾನ್ಯದ ಅಭಾವ ಇರುವಾಗ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು controlನ್ನು ಮಾಡಿ ಇಷ್ಟೇ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವನ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಮಧ್ಯೆ ಬಂದರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ವ್ಯವಸಾಯದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಲೆಗಳು ಇಳಿಮುಖವಾಗುವಾಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಶಾಸನ ಸಭಾಸದಸ್ಯರು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ನಾನು ಒಂದು ಸಲ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಯಾವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ, ಜನಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಉತ್ಪನ್ನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇನ್ನೂ ಇದೆ ಎನ್ನುವ ಸರ್ವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು, ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಅರಿಕೆಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ, ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು, ಅದೇನೆಂದರೆ ಇದು ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂಥ ಸಮಸ್ಯೆ, ಒಂದು ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇಂತಹ ಒಂದು ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಬಹುದು. ವ್ಯವಸಾಯದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಆಹಾರ ಉತ್ಪನ್ನದ ಬೆಲೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾದಂಥ ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಇದೇ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಈ ವ್ಯವಸಾಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಹಿಂದೆ 15 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಾವು ಏನು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿದ್ದೇವೋ ಅಂಥ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತೆ ಬರಬಹುದು. ನಾನು ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರ ಮನೆತನದವನು. ನನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಜೀವನ ವ್ಯವಸಾಯದಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಅನುಭವ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇಳಿಮುಖವಾಗುವ ಬೆಲೆಗಳು ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಬತ್ತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವು. ಇವು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸತಕ್ಕಂಥ ಪದಾರ್ಥಗಳು. ಇವುಗಳ ಬೆಲೆಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಜೀವನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆದಾಯ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದಂಥ ಪದಾರ್ಥಗಳು. ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲೇಬೇಕು. ಒಂದು ಕಡೆ ಅಭಾವ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಅವುಗಳ ಬೆಲೆ ಇಳಿಯುತ್ತಾ ಇರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ ಬೇರೆ, ಮಿಕ್ಕ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳೇ ಬೇರೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂಥ ಆದಾಯ ಏನು ಇದೆ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಯಾವ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ, ನಮ್ಮ ಜನಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಯಾವು ಯಾವುವು, ಇವುಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಎಕರೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದರೆ ಸಾಕು, ಒಟ್ಟು ವ್ಯವಸಾಯವಾಗತಕ್ಕ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಎಕರೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದು, Commercial crops ಎಷ್ಟು ಎಕರೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು ಮುಂತಾದುವನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಾದ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಮಾನ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇವೊತ್ತು ನಮ್ಮ ವಿಷಯ ಕೇಳುವುದಾದರೆ, ನಾವು ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮತ್ತು commercial cropsನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ವ್ಯವಸಾಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಇಳಿಮುಖ

ವಾದರೆ, ಜಮೀನು ವ್ಯವಸಾಯ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗದೆ ಹೋದರೆ ಜಮೀನುಗಳು ಬಂಜರು ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳಬೇಕು. ನಾವು ಎಷ್ಟು ಬಿತ್ತವನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಎಷ್ಟು ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಬೇಕು, ಅದೇ ರೀತಿ ಮಿಕ್ಕ ಆಹಾರಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸರ್ವೆಮಾಡಿ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸ.

ಆಮೇಲೆ, ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಪ್ರಾದೇಶವಾರಾಗಿ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಸರಿಯಾದ ಧಾರಣೆಗಳು ರೈತರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ, ಈ ವರ್ಷ ಬೆಲ್ಲ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ, ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಮಣಕ್ಕೆ ದರವಿರುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಷ ಮಣಕ್ಕೆ 20 ರೂಪಾಯಿ, 30 ರೂಪಾಯಿಯಾಗುವುದು—ಈ ರೀತಿ ವಿಪರೀತ ಏರುಪೇರುಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಬಹುದು ಎಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅನುಕೂಲಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಂ. ಗೋವಿಂದರಾಜು (ನೆಲಮಂಗಲ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯವೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು; ವ್ಯವಸಾಯದಿಂದ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 90 ಭಾಗ ಜನರು ಜೀವನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈಗ ವ್ಯವಸಾಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮುತುವರ್ಜಿ ವಹಿಸಬೇಕೋ ಎಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಕೊಡದಿರುವುದರಿಂದ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಗೊಂದಲಕ್ಕೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದುವರೆಗೂ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಗೆ ಯಾವ ಅನುಕೂಲಗಳು ಬೇಕು, ಯಾವರೀತಿ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆ ಮಾಡದಿರುವುದು ಶೋಚನೀಯ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯದ ವಿಷಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತವರೇ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅವರು ವ್ಯವಸಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅನೇಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವರೆಂಬ ಭರವಸೆಯಿದ್ದರೂ, ಇದುವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾವ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನೂ ಇಡದಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ವ್ಯವಸಾಯವೇ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿರುವ, ವ್ಯವಸಾಯವೇ ಮುಖ್ಯ ಕಸಬಾಗಿರುವ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರೈತರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಬೆಳೆಯುತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ನಿಗದಿಮಾಡಿ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುವುದೇ ಆದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಇದನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನದಲ್ಲಿಡಬೇಕು.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಈಗಿನ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವರೀತಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಒಂದೆರಡು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಇಲಾಖೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದೇ ನನಗೆ ಸಂಶಯವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇದುವರೆಗೂ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕೋ ಯಾವ ಯಾವ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದೊಂದನ್ನೂ ಅವರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಈ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ರೈತರಿಗೇನೂ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲ. ಈ ಇಲಾಖೆಯವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಚಾರ ವಗೈರೆಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಅನುಕೂಲವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯಗಳೇ ಕಡಮೆಯಾಗಿ, ರೈತರಿಗೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಲಭಿಸಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಸಚಿವರು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಡೈರೆಕ್ಟರವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಒಂದೊಂದು van ಒದಗಿಸುವುದೇ ಆದರೆ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೂ ಹೋಗಿ ಪ್ರಚಾರನಡೆಸಿ ರೈತರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊಡಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯ.

ಆಮೇಲೆ, ನೀವೀಗ ಕೆಲವು ಫೀಲ್ಡ್ ಮೆನ್‌ಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಅವರಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯದ ವಿಷಯವೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಬೇಕು ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಜ್ಞಾನ ಕೂಡ ಅವರಿಗಿಲ್ಲ. ಇಂಥವರನ್ನು ಫೀಲ್ಡ್ ಮೆನ್ ಆಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಾರದು.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ : ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ, ಬೀಜ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ನೀತಿ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಮೋನಿಯಂ ಸಲ್ಫೇಟ್ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೋ ಆಗ ಅಮೋನಿಯಂ ಸಲ್ಫೇಟ್ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಅದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಗೊಬ್ಬರ ಸಿಕ್ಕದೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬೀಜವರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರಲ್ಲೂ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒದಗದೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವಯಾವ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಾವಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವಯಾವ ತರಹ ಬಿತ್ತನೆಗಳು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ತರಿಸಿಟ್ಟು ರೈತರಿಗೆ ಆಯಾ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಲೀಸಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—There is no time to make a long speech and there are many other members who are anxious to speak. We have got only one hour and ten minutes to put the Demands to vote, and there is another important Demand, *viz.*, Co-operation, that has to be passed.

Sri J. MOHAMED IMAM.—When are we closing this Demand and when are we taking up the other Demand, because for the other Demand, half an hour may be set apart.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I will decide it later.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಂ. ಗೋವಿಂದರಾಜು.—ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದು, ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಡೈರೆಕ್ಟರವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲೂ ಉಪಯೋಗಿಸುವಂತೆ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಚಾರದ vanಗಳನ್ನು

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಂ. ಗೋವಿಂದರಾಜು.)

ಒದಗಿಸಬೇಕು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು ; ಮತ್ತು ರೈತರಿಗೆ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೀಜ, ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The Leader of the Opposition wanted the time-limit to be fixed. It seems that the time fixed for this Demand is up to 11-15, that is, for Agriculture and afterwards up to 12-30 the Co-operation Demand will be discussed. That is the time fixed already.

* ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಬೀಜ ಮತ್ತು ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹಿಂದೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಉಚಿತವಾಗಿ ಒದಗಿಸುವ ಕಾಲವೂ ಇತ್ತು. ಆಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇ ಬೇರೆ. ಈಗ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಲ. ಇಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚಿತವಾಗಿ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು, ಅವರು seed multiplication farms ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಜಾರಿಗೆತರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲೂ seed farms ಎಂದು ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಬೀಜದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ರೈತರ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲೇ demonstration plots ಎಂದು ಏರ್ಪಡಿಸಿ, ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಬೀಜವನ್ನು ಅವರ ಕೈಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒದಗಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಬೇರೆಯಾಗಿ seed multiplication farms ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ವ್ಯವಸಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನಿಕಟವಾದ ಸಂಪರ್ಕವಿರುವುದು ಪಶುಪಾಲನಾ ಇಲಾಖೆಗೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಧನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗೊಳಿಸುವುದೂ ವ್ಯವಸಾಯದ ಇಲಾಖೆಯವರ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸವೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದೂ ಒಂದು. ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲದೆ ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ಯೋಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ demonstration farms ಮಾಡಿ, ಯಾವ ಯಾವ ಹುಲ್ಲನ್ನು ನೀರಾವರೀ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಹಿತಿ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಮೊನ್ನೆ ತಾವು ammonia ಗೊಬ್ಬರದ ಉಪಯೋಗವನ್ನು, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹೆಬ್ಬಾಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತೋರಿಸಿದಿರಿ. ಇದನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಕ್ಕಿಗೆ ಭತ್ತ, ಕಬ್ಬು ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಆ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಧಾರಣೆ ಬಿದ್ದುಹೋಗಿರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಲಭ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಅಮೋನಿಯಾ ಗೊಬ್ಬರ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಹೆಚ್ಚು ಫಸಲು ಮಾಡುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಅಲ್ಲದೆ, ಆಗಾಗ್ಗೆ ರೈತರುಗಳನ್ನು ರಿಸರ್ಚ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ಗಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವರಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಹಿತಿ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೂ ಸರ್ಕಾರದವರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಹಿಂದೆ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಮಂಡ್ಯ Areaದಲ್ಲಿನ ಜನರನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಲೂ ಕೂಡ ನಾಗನಹಳ್ಳಿಗಾಗಲಿ ಇತರ ಕಡೆಗೇ ಆಗಲಿ ರೈತರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಹೊಸರೀತಿಯ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಚಿಕ್ಕಲಿಂಗಯ್ಯ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈಗ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಫಾರಮ್ಮನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ experimental ಆಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದನ್ನು revive ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಆ ರೀತಿ ರಿಸರ್ಚ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳು ಬೇಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹೀಗೆ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಅವರೇ contradict ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನೂ ಕೂಡ ನಾಗನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ experimental plot ಮಾಡಿದ್ದೀರೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಬೇರೆ ಕಡೆಯೂ ಮಾಡಿ ರೈತರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ contradiction ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರು seed multiplication farmಗಳನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಅನವಶ್ಯಕವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದೆ ಅಷ್ಟೆ.

ಈಗ ಹೈ ಸ್ಕೂಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ demonstration ಫಾರಮ್ಮುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದರೆ ರೈತರಿಗೂ ಹೊಸ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಬೆಳೆಯತಕ್ಕ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದನ್ನು ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಆ ಮೇಲೆ, ಹೈರು ಪಚ್ಚೆಗಳಿಗೆ ಬರತಕ್ಕ ರೋಗಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಈ ವರ್ಷ ಮಾವಿನಹಣ್ಣಿನ ಫಲ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆಯಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ ಬಹಳ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇಂಥವುಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕಾದರೆ ಇಲಾಖೆಯವರು ಹೆಚ್ಚು ಮುತುವರ್ಜಿ ವಹಿಸಿ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದರಾಗಲಿ, demonstration ಮಾಡಿದ್ದರಾಗಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾವಿನಹಣ್ಣಿನ ಫಸಲನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಥ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯವರು ಗಮನಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

* **Sri S. SRINIVASA IYENGAR** (T.-Narasipur).—Sir, I notice an entry in page 112 under Expenditure in 'Agriculture' under sub-head (5) as follows:—

"5. Value of shortages and losses on account of distribution

of seeds and manures to ryots written off."

In the year 1953-54 about Rs. 5 lakhs has been written off on this account. That is shown in accounts for 1954-55. The revised estimate shows a provision of 30,000 rupees. Now once again in 1955-56 budget estimates, there is a provision of 1,60,000 rupees—page 112 under 3. Agricultural Demonstration and Propaganda including Public Exhibition and Fairs. I want to know, how much of the loan issued is irrecoverable. Let us know exactly how much we have to write off. Has this writing off become necessary or is it because that the people are unable to pay? Does it represent that the loan was issued to persons who owned no land or this loss sustained at the time of transport? Something we must know definitely. In the assets side we know nearly Rs. 3 crores is due from the departmental advance. So let us know where we stand, as to how much of this amount is irrecoverable. That is one thing.

The other thing I wanted to impress is about Botanical Department costing us Rs. 49 lakhs. I think we could definitely merge it with the Agricultural Department and economise certain portions of the expenditure.

The third thing I wanted to submit is: the supply of seed is very important. The arrangements that we are having today in taluk headquarters are absolutely inadequate. It bears no proportion to the total acreage under cultivation in that area. In fact, whatever is provided in each taluk is absolutely inadequate. They cannot inspect the areas to which they supply seed or manure. The issue of manure is in accordance with the classification of soil. It is simply issued to any person who asks for it. There must be some method. There are certain soils wherein the salt content is increased by the use of manures. The Department has neither the staff nor a programme to inspect the site and issue the manure. There must be some methodical approach to the problem. There is no meaning in saying that we have issued Rs. 50 lakhs worth of manure. There must be some system. You must divide each area into viable units and advise the ryot on the nature of the crops to be raised, the quantity of manure that he can put into it, the type of manure, etc. Let us face facts. What is the use of simply saying we are spending Rs. 60 lakhs on Agriculture? It does very little good. Further, you have sent several officers of the Agricultural Department for foreign training. None of them has been given any opportunity to continue the studies he had in those countries. It cost us a lot of money. They had returned to their original duties as Assistant Director or Personal Assistant to the Director. They have specialised in some subjects and the Government have no means of making use of their knowledge. They are sent to countries the practice of which countries we can never adopt and the specialised subject we cannot continue here. We must put an end to wasteful expenditure. We must face facts.

(*Sri D. R. Kari Gowda rose.*)

MR. DEPUTY SPEAKER.—Sri Kari Gowda will be the last speaker. The Minister requires at least 10 minutes to reply.

SRI H. M. CHANNABASAPPA (Periyapatna).—I submit that some more time may be allotted.

MR. DEPUTY SPEAKER.—Is it the idea of the Hon'ble Members to alter the time fixed already?

SRI H. M. CHANNABASAPPA.—Yes.

MR. DEPUTY SPEAKER.—Shall we go on till 11-30?

MEMBERS.—Yes.

SRI H. M. CHANNABASAPPA.—If the House is agreeable to allot the maximum time possible for this important Demand, there are so many members who have got to voice their views about the agricultural propaganda taking place. . .

MR. DEPUTY SPEAKER.—I don't deny the importance of the subject. But there must be some time limit fixed.

SRI H. M. CHANNABASAPPA.—We will discuss till about 12 o'clock.

MR. DEPUTY SPEAKER.—What about Co-operation?

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—It is comparatively of smaller importance. We will cut down some time.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Do you agree Sri Imam ?

Sri J. MOHAMED IMAM.—I have no objection.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—All right.

*ಶ್ರೀ ಡಿ. ಆರ್. ಕರೀಗೌಡ (ಹಾಸನ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಮಣದ ವರೆಗೂ ಆಲೂಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸುಮಾರು 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬೆಲೆ ಬಾಳತಕ್ಕಷ್ಟು ಆಲೂಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ಹೊರಗಡೆಗೆ ರವಾನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ದಿವಸ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನರು ಈ ವ್ಯವಸಾಯದಿಂದ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದಂಥ ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತನೆಗಾಗಿ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ ಪ್ರಾಂತದಿಂದ ತರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಜಮೀನುಗಳು ಈ ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಬೆಳೆಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿವೆ. ಹವಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಬೆಳೆ ಬಹಳ ಹುಲುಸಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ವರ್ಷ ಅದೇನು ಕಾರಣವೋ ಒಂದು ರೋಗ ತಗುಲಿ ಆ ಬೆಳೆಯೆಲ್ಲಾ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ ತುಂಬ ಲುಕ್ಸಾನಾಗಿದೆ, ರೈತರಿಗೆ ಅವರು ಈ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಖರ್ಚೂ ಸಹ ಈ ದಿವಸ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ತಾವು ಈ ರೋಗದ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿ ರೈತರ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿ, ತನ್ಮೂಲಕ ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲು ಅನುಕೂಲಪಡಿಸತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಆಲೂಗಡ್ಡೆಯ ಸಂಶೋಧನಾಲಯವನ್ನು ತೆರೆಯಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೇ ಈ ವಿಚಾರ ಇನ್ನೂ ಹೋದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿಂದೆ ಹಾಸನಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಎಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟನ್ನೂ ಸಹ ಕರೆಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಈ ಬೆಳೆಯ ಸಂಶೋಧನಾಲಯವನ್ನು ತೆರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಆ ಸಂಶೋಧನಾಲಯವನ್ನು ಬೇರೆ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೋ ಒಂದು ಕಡೆ ತೆರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ವರ್ತಮಾನ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಈಗ ಈ ಬಿತ್ತನೆ ಆಲೂಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ತರಲು ಬಹಳ ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಂದೊಂದಾವರ್ತಿ ಈ ಬೀಜದ ಆಲೂಗಡ್ಡೆಯ ಬೆಲೆ ಮಣ ಒಂದಕ್ಕೆ 30—40 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಬೀಜ ಆ ಭೂಮಿಗೆ ಆಗದೆಯೋ ಏನೋ ಬೆಳೆಯೆಲ್ಲಾ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ರೈತರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ತನಕ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂಥ ಫಾಯಿದೆ ಎಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ಈ ದಿವಸ ನೂರಾರು ಸಂಸಾರಗಳು ಹಾಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ತನಕ ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ರೈತರಿಗೆ ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಆ ಉತ್ಸಾಹವೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರದವರು ಆ ಭೂಮಿಗೆ ಇಂಥ ಬೀಜ ಆಗುತ್ತದೆ, ಇಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಬೆಳೆಯಬೇಕು, ಇಂಥ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಬೇಕು ಎಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರೈತರಿಗೆಲ್ಲ ಒಂದು ಉತ್ಸಾಹ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಕ್ಕ ಗಮನಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಜಾತಿಯ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದಿದ ಕಿತ್ತಲೇಹಣ್ಣು, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಅನಾನಸ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಿತ್ತಳೇಹಣ್ಣಿಗೆ ಯಾವುದೋ ರೋಗ ಬಂದು ಆ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ರೈತರಿಗೂ ಬಹಳ ಲುಕ್ಸಾನಾಗಿ ಅವರೂ ಕೂಡ ಬಹಳ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಇದನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಏನು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರೈತರಿಗೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳುಂಟಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಈ ರೋಗ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಏನೇನು ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ; ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಫ್ರೂಟ್‌ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ—ಈಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ರೈತರ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಸೊಸೈಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಅದು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ರೈತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದನ್ನೂ ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಈಗ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗಕ್ಕೇನೂ ಸಹಾಯ ದೊರೆತಂತಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಣ್ಣಿನ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಈ ಹಣ್ಣುಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ರಫ್ತಾಗುವಂತೆ ಒಂದು ಅನುಕೂಲವಾದ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ. ಎಲ್. ಸುಬ್ಬಮ್ಮ (ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು—ಮೂಡಿಗೆರೆ).—ಸ್ವಾಮಿ, ರೈತರು ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ಧಾರಣೆಯನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತೇವೆಂದು ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬಡ್ಜೆಟ್ಟಿನ ಭಾಷಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆ ತಾವೀಗ ಧಾನ್ಯದ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಈಗಾಗಲೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭತ್ತಕ್ಕೆ ಧಾರಣೆ ಬಿದ್ದುಹೋಗಿದೆ. ಪಲ್ಲಾ ಒಂದಕ್ಕೆ 10 ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೂ ಧಾರಣೆ ಇಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ದಿವಸ ಆ ರೈತನ ಕಷ್ಟಗಳೇನಿರುತ್ತವೆ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಕೋಟಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಹಾಕಿ ರೈತರನ್ನು ಹೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದಂಥ ದವಸ ಧ್ಯಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಆ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಆ ರೈತನಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾಸುಗಳು ಫಾಯಿದೆಯಾದರೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಆಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ರೈತನು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಧಾರಣೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿದೆ. ರೈತರು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಈ ದಿವಸ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತಂದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಬೆಲೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಆಗಿ ಈ ದಿವಸ ಆ ರೈತರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಬಹಳ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿವೆ. ಈ ದಿವಸ ಅವರಿಗೆ ಜಮೀನ್ ಕಂದಾಯ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರೇನೋ ಈ ದಿವಸ ಆ ರೈತರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡೋಣ ಅನ್ನತಕ್ಕಂಥ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಗಳನ್ನೊದಗಿಸಲು ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯವಸಾಯದ ಉಪಕರಣಗಳು, ಬೀಜ, ಗೊಬ್ಬರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಹಾಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಅನುಕೂಲಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೇನೋ ಕಷ್ಟಗಳೂ ಇನ್ನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಇರತಕ್ಕ ತೊಂದರೆಗಳು ಇದ್ದೇ ಇವೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೊರಡಿಸಿರತಕ್ಕ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ರೈತನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಂಥ ದರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೂಲಿ ದರವನ್ನು ಈ ದಿವಸ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಡಮೆ ಕೂಲಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಈ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರದವರು ರೈತನ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಧಾರಣೆಯನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಆವಶ್ಯಕ. ಈ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ತೆರಿಗೆಯನ್ನೇ ಹಾಕಲಿ ಅದು ಕೊನೆಗೆ ಹೋಗಿ ರೈತನ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೇ ತೆರಿಗೆಗಳು ಈ ದಿವಸ ಆತನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಇಂಥ ಹೊರಲಾರದ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆತನು ಮೂಕ ಪ್ರಾಣಿಯಂತೆ ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ರೈತನು ತನಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಸರ್ಕಾರದವರು ಆತನ ಮಕ್ಕಳುಮರಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಸ್ಕೂಲನ್ನು ಮತ್ತು ಆತನ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಭಾವಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಆತನು ಎಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆತನಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇಷ್ಟನ್ನಾದರೂ ಏತಕ್ಕೆ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಹಳ ಕನಿಕರಪಟ್ಟು ಈ ದಿವಸ ರೈತರಿಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಬೀಜ, ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಒಂದು ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರ ಉದ್ದೇಶವೇನೋ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಇಲಾಖೆಗಳು ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ, ರೈತರಿಗೆ ಸರಾಗವಾಗಿ ಅನುಕೂಲತೆಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಿವೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ, ಈ ಇಲಾಖೆಯವರು ರೈತರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೋ, ರೈತರಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದೇನಾದರೂ ಅನುಕೂಲ ದೊರೆತಿದೆಯೋ, ಅವರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಉತ್ತಮಗೊಂಡಿವೆಯೋ ಅನ್ನತಕ್ಕ ಕಡೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ನೋಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ದಿವಸ ರೈತರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವು ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡು ಘಂಟೆ ಕೂಡ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಲು [illegible] ವಿಷಾದವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೆಂದೂ ಮತ್ತು ಈಗಲಾದರೂ ಇವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ರೈತರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಎಂದು ಅನೇಕ ಸೊಸೈಟಿಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನೂ ತೆರದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರ ಉದ್ದೇಶವೇನೋ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದೇ. ಆದರೆ ಅವುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಣ ಪೋಲಾಗಿದೆ. ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅನೇಕಾವರ್ತಿ ಸರ್ಕಾರದವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಸರ್ಕಾರದವರ ಗಮನವನ್ನು ಈ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಸೆಳೆದಿದ್ದರೂ ಏನೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಜರುಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೊಸೈಟಿಯಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 25 ಸಾವಿರದವರೆಗೂ ಹಣ ದುರುಪಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉಂಟಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿನ ಪುರಜನರಿಗೆಲ್ಲಾ ತುಂಬ ವ್ಯಥೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಈ ದಿವಸ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ತುಂಬ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೀಗೇನಾದರೂ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರೈತರಿಗೇನಾದರೂ ಅನುಕೂಲವಾಗಿವೆಯೋ ಅಥವಾ ಇದರಿಂದ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿದೆಯೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ತೀರ ಆವಶ್ಯಕವಾದದ್ದು. ಈಗಲಾದರೂ ಸಹ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿಗಾ ವಹಿಸಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಏಲಕ್ಕಿ ಬೆಳೆಯುತಕ್ಕಂಥ ರೈತರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.—ಮಲೆನಾಡಿನ ರೈತರು ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯದ ವ್ಯವಸಾಯದ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಈ ಕಾಫಿ—ಏಲಕ್ಕಿ ಇವುಗಳ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 1945 ರ ತನಕ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಮಣ ಏಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 60 ಸಾವಿರ ಮಣಗಳವರೆಗೂ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಂಥ ಬೆಳೆ ಈಗ 1955ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 10 ಸಾವಿರ ಮಣಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಹೀಗಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಏನೇನೆಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೇನೂ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾಫಿ ಮತ್ತು ಏಲಕ್ಕಿ ಇವೆರಡೂ ಮಲೆನಾಡಿನ ಸಂಪತ್ತುಗಳು. ಈ ದಿವಸ ಈ ಎರಡು ಬೆಳೆಗಳೂ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಆ ನಮ್ಮ ಇಡೀ ಮಲೆನಾಡಿನ ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಹಾಳಾದಂತಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಬೆಳೆಗಳು ಇಷ್ಟೊಂದು ಹೀನಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಈಗಲಾದರೂ ಬೇಗ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ—ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾವು ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಮೂಡಿಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಏಲಕ್ಕಿ ಸಂಶೋಧನಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಎಂದು ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಸರ್ಕಾರದವರಿನ್ನೂ ಆ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ರೆಗ್ಯುಲೇಟೆಡ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟನ್ನು ಸಕಲೇಶಪುರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ರೈತರು ಬೆಳೆದ ಸಾಮಾನುಗಳಿಗೆ ಸರಿ

(ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ. ಎಲ್. ಸುಬ್ಬಮ್ಮ.)

ಯಾದ ಬೆಲೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯ ರೈತರು ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಕಾಳಿಟು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ರೆಗ್ಯುಲೇಟೆಡ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿನಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವುದೇನೆಂದರೆ, ಈ ದಿವಸ ರೈತನ ಕಷ್ಟಗಳೇನಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು ತುಂಬ ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಆವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನಾನೇನೂ ಆ ಸಕಲೇಶಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಕೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಜನರು ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆಯಂತೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹಾವೇರಿ ಕಡೆಯಿಂದ ಜನರು ಬಂದರೇನೇ ವ್ಯಾಪಾರ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ಸೊಸೈಟಿಯವರು ರೈತರ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ಧಾರಣೆ ಬರುವತನಕ ಸ್ಟಾಕಿಟ್ಟಿದ್ದು ಅನಂತರ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ರೈತನಿಗೆ ಕೊಂಚ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಈ ಸೊಸೈಟಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ರೈತರಿಗೇನೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ತಾವೀಗ ಈ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡಬೇಕು. ಈ ದಿವಸ ತಾವು ಕಾಫಿ ಬೀಜದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಫಿ ಬೋರ್ಡ್ ಎಂದು ಏನೊಂದು ಬೋರ್ಡನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀರೋ ಅದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಏಲಕ್ಕಿ ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ಸಹ ಒಂದು ಬೋರ್ಡ್‌ನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೊಂದು ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡಿ ಪರದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ನಮ್ಮ ಟ್ರೇಡ್ ಏಜಂಟರುಗಳ ಮತ್ತು ಟ್ರೇಡ್ ಕಮಿಷನರುಗಳ ಮೂಲಕ ಏಲಕ್ಕಿಗೂ ಸಹ ಪರದೇಶದ ಗಿರಾಕಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆ ಪರದೇಶದ ಗಿರಾಕಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಡಾಲರ್ ಎಕ್ಸ್‌ಛೇಂಜಿನ ತೊಂದರೆ ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ, ರೈತರಿಗೂ ಸಹ ಕೊಂಚ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ತಾವು ಮೊದಲು ಈ ಬೋರ್ಡನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಈ ದಿವಸ ಏಲಕ್ಕಿ ಬೆಳೆಗೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಬಲವಾದ ರೋಗ ಬಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದ ರೈತರು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ರೈತರು ಅನೇಕ ದಿವಸಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಅದರ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸಾಲಗಾರರಾಗಿ ಬಹಳ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ರೈತರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಗಳ ಕಡೆಗೆ ದೀರ್ಘಕಾಲಾವಧಿಯಿಂದಲೂ ಯಾವ ನಿಗವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದದ್ದೇ ಈ ದಿವಸ ಅವರ ದುರ್ದೆಶೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳದೇ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆರೆದ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಆ ರೈತನ ಸಂಪಾದನೆ ಏನು, ಆತನ ಖರ್ಚೇನು, ಆತನಿಗೇನು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿದೆ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದರೆ ಈ ದಿವಸ ಆ ರೈತನ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳೇನೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಏಲಕ್ಕಿ ಬೋರ್ಡನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಎಂದು ನಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳೆದ ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಹೊತ್ತಿಗೂ ಇನ್ನೂ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಕೇಂದ್ರದೊಡನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಶಿವಾಯಿ ಈ ತಹಲ್‌ವರೆಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಈ ಬೋರ್ಡನ್ನೇನೂ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಈಗಲಾದರೂ ಅದನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಾನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅನೇಕ ಸಾರ್ತಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಜನಗಳು ಬೇರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮೀಟಿಂಗ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ಅನುಕೂಲವೂ ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ದಿವಸ ರೈತರು ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ರೈತರ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನೇ ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಅವರ ಸರಕುಗಳನ್ನು ತೀರ ಅಗ್ಗದ ದರದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಧಿಕ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಪ್ಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದವರು ಸರಿಯಾದ ಒಂದು ರೆಗ್ಯುಲೇಟೆಡ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟನ್ನು ಓಪನ್‌ಮಾಡಿ ರೈತರ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ಬೆಲೆ ಬರುವ ತನಕ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸರಿಯಾದ ಧಾರಣೆ ಬಂದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವಂತೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರೆ ರೈತರಿಗೆ ಅದರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಕಾಸು ಆದಾಯ ಬರಲು ಮಾರ್ಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಇಂಥ ಅನುಕೂಲಗಳು ಯಾವುವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ದಿವಸ ಏಲಕ್ಕಿ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಸಹ ನಿಗದಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

*ಶ್ರೀ ಬಿ. ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ (ಜಾವಗಲ್).—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಪಕ್ಕಾ ರೈತ. ರೈತರ ವಿಚಾರವೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಈ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರದವರು ರೈತನು ಬೆಳೆದ ದವಸಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ಬೆಲೆಯು ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಆಕ್ಟನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಆಕ್ಟಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳೂ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದವು. ಈ ಆಕ್ಟಿನ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಇಡೀ ಸಂಸ್ಥಾನಾದ್ಯಂತವೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಿಲ್ಲ. ಹೋಗಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಾದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅನ್ನೋಣವೆಂದರೆ ಆ ಕೆಲವು ಸೊಸೈಟಿಗಳಾದರೋ ಅವು ಸಹ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅನ್ನುವುದೇ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 9 ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಇಡೀ ಸಂಸ್ಥಾನಾದ್ಯಂತವೂ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದೂ ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಂತೂ ಈ ದಿವಸ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಇನ್ನೂ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ರೈತನಿಗೆ ಈ ದಿವಸ ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ಬೆಲೆಯು ಆತನ ದಿನಸುಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸರಿಯಾದ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಈ ಸೊಸೈಟಿಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾನಾದ್ಯಂತವೂ ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ರೈತರಿಗೊಂದು ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ದಿವಸ ಇಂಥ ದೊಡ್ಡ ಬೆಂಗ

ಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಒಂದು ರೆಗ್ಯುಲೇಟೆಡ್ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿಯಿಲ್ಲ. ಇದು ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯ. ಇಲ್ಲಿ ರೈತನ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಹೇಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದೆ ಅನ್ನುವುದೇ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸೊಸೈಟಿಗಳ ಅಕ್ಟನ್ನು ಬೇಗ ಸಂಸ್ಥಾನಾದ್ಯಂತವೂ ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ರೈತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಪಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ರೆಗ್ಯುಲೇಟೆಡ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟುಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಲ್ಲದೆ ಈ ಕಾನೂನು ಸರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಈ ಇಲಾಖೆಗೇ ಒಬ್ಬರು ದಕ್ಷರಾದ ಮತ್ತು ಅನುಭವ ಪಡೆದ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಈ ಅನುಭವ ಪಡೆಯಲು ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ನಲವತ್ತು ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ಅನುಭವವನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವುದು ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯ. ಶ್ರೀ ಪೀತಾಂಬರರಾವ್ ಎಂಬವರು ಈ ರೀತಿ ಅನುಭವ ಪಡೆದು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ರೈತನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದು ಆವಶ್ಯಕ. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಜಾರಿ ಮಾಡಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿಗೆ ರೈತ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಒಂದುಕಡೆ ಒಂದು ಬೆಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಇನ್ನೊಂದು ಬೆಲೆ ದೊರಕಿ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದಲ್ಲದೆ ವರ್ತಕನಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶ ಸಫಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಈ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಏನು ಅನುಕೂಲಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ದಕ್ಷರಾದ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. All-India Agricultural Ministers' Conference ನಲ್ಲಿ ರೆಗ್ಯುಲೇಟೆಡ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಕಾನೂನಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ಅಂಗೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಜಾಗ್ರತೆ ಸರಿಯಾದ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ. ನಮ್ಮ ಅರಸೀಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಬೆಳೆ ತೆಂಗು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಶೋಧನಾಲಯವನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಮಾರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿವರೆಗೆ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಏನೇ ಆಗಲಿ ತೆಂಗಿನ ಬೆಳೆ ಸಂಶೋಧನಾಲಯ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಮಾಡಿ ರೈತರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೀಜ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

*ಶ್ರೀ ಯು. ಎಂ. ಮಾದಪ್ಪ (ಚಾಮರಾಜನಗರ).—ಸ್ವಾಮಿ, ವ್ಯವಸಾಯ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ regional farms, experimental farms, demonstration farms ಎಂದಿವೆ. ಇವು ನಾಜೂಕಯ್ಯನ ಪಾರ್ಟು ಮಾಡುತ್ತಿವೆಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೋ ಅಷ್ಟು ಆದಾಯ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಕ್ಕೆಂದು ಇವುಗಳನ್ನು ನೀವು ಬರಿಯ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಿಟ್ಟಿದ್ದೀರೇ ಹೊರತು ಉತ್ಪತ್ತಿಗಾಗಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ರೈತರಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಪ್ರಚಾರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಆ ರೈತರಿಗಿಂತ ಕಡಮೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ರೈತರೂ ಕಲಿತು, ವ್ಯವಸಾಯ ಎಲ್ಲಿ ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಎಂಬ ಭಯ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ಫಾರಂ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವರ್ಷ ಮೊದಲಿನಷ್ಟು ನಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ, 1,400 ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಬಂದಿದೆ. ಐದಾರು ಸಾವಿರ ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಿಜವಾಗಿ ಇದು ಶೋಚನೀಯವಾದ ವಿಷಯ. ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು ಬಿಟ್ಟು ನಷ್ಟ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರೆ ಯಾವರೀತಿ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗುತ್ತದೆ?

ವಿದ್ಯಾ ಸುಧಾರಣೆ ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯವಸಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಇದು ವ್ಯವಸಾಯದ ದೇಶವಾದುದರಿಂದ ರೈತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಈ regional farms, demonstration farms ಮತ್ತು experimental farms ಮೂಲಕ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚು ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸ್ಕೂಲುಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ, ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಡೈರೆಕ್ಟರು ಹೇಳಿದರು. ಈ ರೀತಿ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದರೆ ತಮಗೆ ಕೆಲಸ ಎಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಎಂಬ ಭಯ ಅವರಿಗೆ; ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಾವೇಕೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ವ್ಯವಸಾಯದ ಫಾರಂಗಳು ಹೊರಟು ಹೋಗಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ. ಸ್ಕೂಲುಗಳಿಗೂ ಇವುಗಳಿಂದ ಉಪಯೋಗವಾಗಲೆಂಬುದು ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶ. 62 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಮೂರು ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇದೆ. ಯೋಗ್ಯತೆ ಇರುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಫರ್ನಿಚರ್ ಬೇಕಾಗಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಖರ್ಚಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದು ಶೋಚನೀಯ. ಚಾಮರಾಜನಗರ ಒಂದರಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲ; ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯದ ಫಾರಮ್ಮುಗಳಿವೆಯೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಬಹುದು.

ಇನ್ನು ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವವರನೇಕರು ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಡಿಟ್ ರಿಪೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಹೋದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ರೈತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾತ್ಸಾರ ಮನೋಭಾವವಿದೆ. ಇದು ಹೋಗಬೇಕು. ರೈತರು ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಾಮಾನುಗಳು ಆವಶ್ಯಕ. ಇವುಗಳನ್ನು ಮಲ್ಟಿ-ಪರ್‌ಪಸ್ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ವ್ಯವಸಾಯದ ಇಲಾಖೆಯ ಮೂಲಕ ಸರಿಯಾಗಿ ಸರಬರಾಯಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಗುದ್ದಲಿ, ಪಿಕಾಸಿಯ ಬೆಲೆ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಖಾಸಗೀ ಜನ

(ಶ್ರೀ ಯು. ಎಂ. ಮಾದಪ್ಪ)

ರಿಗೆ ಮಾರುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ರೈತರು ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಂಚಾಕ್ಷರಯ್ಯ (ಅರಸೀಕೆರೆ).—ಸ್ವಾಮಿ, ವ್ಯವಸಾಯದ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸುಮಾರು 56 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅರ್ಧ ಕೋಟಿಗೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟರೂ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇದರಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಫಲ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈ ಸಭೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇದೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಈ 56 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ರೈತರಿಗೆ ಹಂಚಿದ್ದರೆ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನೇನೋ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಟೀಕೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಗಮನ ದೊರಕುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೂರು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿಚಾರ ಬಂತು. ಯಾವ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಯಾವಯಾವ ಬೆಳೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಗುತ್ತಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಶೋಧನಾಲಯಗಳನ್ನು ವರ್ಗಮಾಡಬೇಕು; ಭೂಗುಣ, ನೀರು, ಹವಾಗುಣ ಇವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಪೈರು ಬೆಳೆಯುವ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಸಂಶೋದನೆ ನಡೆದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಫಲಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸದಸ್ಯರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, M. A. V ಹತ್ತಿಯ ಬಿತ್ತನೆ ಅರಸೀಕೆರೆ ಬೇಲೂರು ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಸಂಶೋಧನಾಲಯವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಿ ಎಂಬ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದೆವು. ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನವರ ವಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಖಾತೆ ಇದ್ದಾಗ ಇದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಲಹೆ, ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಕೂಡ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಹತ್ತಿ ಬೀಜವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಉದಾಸೀನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಬೇಲು ಅರಳೆ ಬೆಳೆಯುವ ಹತ್ತಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಬೇಲಿನಷ್ಟು ಬೆಳೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಮಣ ಹತ್ತಿ ಕಡಮೆಯಾಗಿದೆ. ಎಂ. ಎ. V ಹತ್ತಿಯ ಬೀಜ ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಿರಲು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲಬೇಕು? ಎಷ್ಟು ವರ್ಷ ಕಾಲ ಈ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ಐದು ವರ್ಷ ಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಬೀಜ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. 1944-45 ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು introduce ಮಾಡಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾದಮೇಲೆ ಈಗ ಸದ್ಯ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬೀಜ ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರತಿಫಲ ದೊರೆಯದಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನೇಕೆ ತೆಗೆದು ಹಾಕಲಿಲ್ಲ? ಇದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ನಷ್ಟ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕು. ಈ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಕಾರಣ, ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾದ ಟೀಕೆ ಬಂದರೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಗಮನಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಬೆಳೆಯುವ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ನೋಡಿದರೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಬೆಳೆ ಮಾತ್ರ ವರ್ಷವರ್ಷವೂ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹತ್ತಿ 12 ರೂಪಾಯಿ ಇದೆ. ಎಂ. ಎಂ. V ಹತ್ತಿ 10 ರೂಪಾಯಿ 12 ಅಣೆಯಿಂದ 11 ರೂಪಾಯಿ ನಾಲ್ಕು ಆಣೆವರೆಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕ್.—ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹತ್ತಿ ಆರು ರೂಪಾಯಿ ಎಂಟಾಣೆ ಇದೆ. ಅರಸೀಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ (ಒಳಾಡಳಿತ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಖೆಗಳ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಬೆಲೆಯು ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿದೆ! (ನಗು!)

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಂಚಾಕ್ಷರಯ್ಯ.—ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಪದೇಪದೇ ಒತ್ತಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸಚಿವರು ಈಗಲಾದರೂ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಅರಸೀಕೆರೆಗೆ ವರ್ಗಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಬೀಜವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ಬೀಜನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು.

ವ್ಯವಸಾಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ವಿದ್ಯಾ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಮಿಡ್ಲ್ ಸ್ಕೂಲಿಗೂ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಪಳಗಿರುವ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರನ್ನು ಪಾಠ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಿದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರೆ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಗೆ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ (ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು-ಮೂಡಿಗೆರೆ—ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳು).—ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನಿಟ್ಟು, ಖೋತಾ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರುವವರಿಗೆ, ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು.

11-30 A.M.

*ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ (ಪೆರಿಯಾಪಟ್ಟಣ).—ಈ ವ್ಯವಸಾಯದ ಇಲಾಖೆಗೆ 1941 ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ನಾವು ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಈಗ ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು 1941 ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ 66 ಎಕರೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಇವೊತ್ತು 15 ವರ್ಷ ಕಳೆದಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಲೆಖ್ಖಾಚಾರದ ಪ್ರಕಾರ 66 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಗಳಲ್ಲಿ ಫಸಲು ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹಾಗಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಲೆಖ್ಖ ಸುಳ್ಳು ಇರಬೇಕು. ನಾವು ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಎಕರೆ ಜಮೀನನ್ನು ಜನಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೊಟ್ಟು ಇನ್ನೂ ಕೂಡ 66 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಫಸಲನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲೋ ಲೋಪವಿರಬೇಕು.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—There is more intensive cultivation.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Then shall I take it that your figures, *viz.*, that so many lakhs of acres of land were brought under cultivation under Grow More Food Campaign are false? Something is wrong somewhere. Where it is wrong, it is for the Government to find out and let this House know about it.

58 ಲಕ್ಷ ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ 26 ಲಕ್ಷ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಎಷ್ಟುಕಾಲದವರೆಗೆ ಹೀಗೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದೆಂಬುದು ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ವಿಷಯ. ಈಗ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ

ರೈತರು ಬಹಳ ಮಂದಗಾಮಿಗಳು ಎಂಬ ಒಂದು ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ. ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂತ ರೈತರು ಬುದ್ಧಿವಂತರು. ಅವರು ಖಚಿತವಾಗಿ ಒಂದು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನಗಂಡ ಹೊರತು ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮಂದಗಾಮಿಗಳಲ್ಲ. ಅವರು ಬುದ್ಧಿವಂತರು. ಮತ್ತು conservatives. ಈಗ 58 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಉದ್ದೇಶ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಫಸಲು ಮಾಡುವುದು ಆಶಾದಾಯಕವಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಆದಾಯಕರವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದು. ಒಂದು ಕಡೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ವಿಲೇವಾಡಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಮತ್ತು Central Government ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಧಾರಣೆವಾಸಿಗಳು ಇಳಿಯುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ ಸುಮ್ಮನೆ watch ಮಾಡಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಧಾರಣೆವಾಸಿಗಳು ಇಳಿದು ಹೋಗಿ ರೈತನು ಹಾಕತಕ್ಕಂಥ ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಕೂಲಿಗೆ ಸರಿಸಮನಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಅವನಿಗೆ ಬಾರದೆ ಹೋದರೆ ನೀವು ಖರ್ಚುಮಾಡತಕ್ಕಂಥ 58 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳೇ ಅಲ್ಲ 580 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿದರೂ, ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣು ಕದಡಿದ ಹಾಗೆ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ ಹಣದಿಂದ ರೈತನಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಆತನು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ದವಸಗಳಿಗೆ ಆಶಾದಾಯಕವಾದ ಬೆಲೆಗಳು ಇರಬೇಕು, ಆಗ ಅವನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದವಸವನ್ನು ಬೆಳೆದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಬಿಟ್ಟು ಆತನು ಹಾಕತಕ್ಕ ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂಥ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕೊಡದೆಹೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿನವೇ ಪೇಪರ್‌ನಲ್ಲಿ ಓದಿದೆ. ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ Finance Minister Assemblyಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ರೈತನಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕವಾದಂಥ ದರಗಳನ್ನು ಆತನು ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೇತೀರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ಉತ್ತರ, ನಾವು ನೋಡಿದ್ದಲ್ಲಿ,'ಯೋಚನೆಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಕಾದುನೋಡುತ್ತೇವೆ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಧಾರಣೆಗಳು ಒಂದು ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗೆ ಹೋದಮೇಲೆ ಏನೂಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ತೀವ್ರವಾದ ಗಮನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟು ರೈತನು ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ದವಸಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಬೆಲೆ ದೊರಕಿಸಲು ಸರಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ 15 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯದ ಇಲಾಖೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ, ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ Policy ಯಾವ ರೀತಿ ಇರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರಣೆಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ ನಾವು ಸುಮ್ಮನೆ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು Grow More Food Campaign ಬಗ್ಗೆ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ಯಾವ ರೀತಿ ಪೋಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಅನೇಕವೇಳೆ Grow More Food Campaign ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—If you permit me, I want to intervene only for a minute. If the Hon'ble Members had looked into all the reports of the Grow More Food Campaign they could have seen that 90 per cent of our expenditure was confined only to those works which gave irrigation facilities to our people. Please don't forget that.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—I do not want to enter into a matter which leads to controversy. I have no time. If the Hon'ble Minister wants more details, if time is given, I should be able to stand a full-dressed debate on that subject.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Not now.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—If the Chair has no objection, I am ready for a debate. Mechanised agricultural ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕು ಎಂಬ ಕೂಗು ಹೊರಟಿತು. ಸರ್ಕಾರದವರು ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಿ, ಆ ಒಂದು ಕೂಗಿನ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬುಲ್‌ಡೋಜರ್ಸ್ ಮತ್ತು ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ರೈತರು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊಲ ಉಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದರು. ಇದಾಗಿ 3-4 ವರ್ಷಗಳಾದುವು. ಈ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ mechanised agricultureಗೆ ಹಾಕಿರತಕ್ಕಂಥ ದುಡ್ಡು ಯಾವ ರೀತಿ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ, ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥಾದ್ದನ್ನು ಇವೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದಾರೆಯೋ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಸುಮಾರು ಒಂಭತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು tractors organisationಗೆ ಮತ್ತು bulldozers organisationಗೆ provide ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ನಾವು ಭೂಮಿಯ ceiling limitನ್ನು ಕಡಮೆಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಇದ್ದೇವೆ, ಅಂದರೆ, ಒಬ್ಬರ ಹತ್ತಿರ ಭೂಮಿ ಇಷ್ಟೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿಗದಿಮಾಡುವ ಪ್ರಮೇಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಉಳಿ ಎಂದು ಜನಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಭೂಮಿ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉತ್ತು ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಬೆಳೆದ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಿಮ್ಮ ನೀತಿ ಯಾವುದು ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು

(SRI. H. M. CHANNABASAPPA.)

ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಸಾಧನ ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ National Planning Committeeಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಧಿಕವಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಈಗ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಮಾರ್ಗ ಸರಿಯೇ ಅಥವಾ ತಪ್ಪೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋಚಿದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾ ಇರುವುದು, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ Grow More Food Campaignಅನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರಿದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾ ಇರುವುದು, Tractor Organisation ಯಾವ ರೀತಿ organise ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಹಳೇ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಒಂದಕ್ಕೊಂದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಾಭಾಸವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಈ ದಿವಸ ವ್ಯವಸಾಯ ಇಲಾಖೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಈ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ, 15 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿವೆ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ರೂಪುಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಅಂಶವನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿ, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ತಾವು ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿ ಅವರು ಸರಿಯಾದ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ವ್ಯವಸಾಯದ ನೀತಿ, ಈ ಭೂ ಪದ್ಧತಿಯ ನೀತಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡದೆ ಹೋದಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಿದಂಥ ಹಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಫಲ ಜನಗಳಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ವ್ಯವಸಾಯದ ಇಲಾಖೆಗೆ ಖರ್ಚುಮಾಡತಕ್ಕ 58 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂಭತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಹೀಗೆ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೆಬ್ಬಾಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ದೃಶ್ಯ ನೋಡಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ 150 ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿವೆ. ಒಂದೊಂದು ಟ್ರಾಕ್ಟರಿನಮೇಲೆ 15-20 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಸುಮಾರು 30 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು ಕೇವಲ 4-5 ವರ್ಷಗಳಾದುವು. ಇನ್ನು bulldozersಗಳು 26 ಇವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ 13 ಲಕ್ಷ ಖರ್ಚು ಆಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಹಾಕಿ 4-5 ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಈ 150 ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ? ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನವರು Agricultural Minister ಆಗಿದ್ದರು. ಈಗ ಡಾ|| ಆರ್. ನಾಗನಗೌಡರು Agriculture Minister ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಬ್ಬಾಳ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೊಂಡ ಈ ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒಣಗಿ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ನೆನೆದು ಕನಿಷ್ಠ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಅವಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ scrap value ಎಷ್ಟಾಗುತ್ತದೋ ಅವಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ರೈತನಿಗೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎನ್. ಮುಡಲಗಿರಿಗೌಡ (ಕುಣಿಗಲ್).—ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಬುಲ್‌ಡೋಜರ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ತಾವು ಓಟು ಮಾಡಿದಿರಿ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಈ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಸತ್ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಬೇಕು. ಮೆಷಿನರಿ ಏನೇನು ಇದೆ, ಮೆಷಿನರಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಕೂಡ ಕರಾರುವಾಕ್ಕಾಗಿ ಲೆಖ್ಖ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರಿಬಿಟ್ಟು scrap value ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ ಹೊರತು ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಭಾರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ರೈತರ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಸರ್ಕಾರದ ಹತ್ತಿರ ಈ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರುಗಳು ಮಳೆ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಹಾಳಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು ರೈತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡದೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟು ಬಿಸಿಲು ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದ ರೈತರಿಗೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಬೇಕು. 1953ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ mechanised agricultrue ಯಾವ ರೀತಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. 1953ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರತಕ್ಕಂಥ ಸಲಹೆ ಈಗ ತಾನೇ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಈಗ ಒಂದು Three-men Committee ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ವರದಿ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಕಮಿಟಿಯಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರೇ Grow More Food proposition, Mechanised Agriculture proposition, Price Level proposition ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೂಡ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿ ಇವೊತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತಿದೆ, ಮುಂದೆ ಯಾವ ರೀತಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಇಲಾಖೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆಮಾಡಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸರ್ಕಾರದ ಖರಾಬು ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಿ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಸ್ವಾಮಿ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಎಕರೆ ಸಾಗುವಳಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ; ಮತ್ತು

ಸಾಗುವಳಿ ಆಗದೆ ಬಂಜರೂ ಬೀಳುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ಕಾಫಿ ಖರಾಬು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಬಂಜರು ಇದೆ. ದೈವದತ್ತವಾಗಿ ಬಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ಈ ಬಂಜರು ಜಮೀನನ್ನು ಯಾರೂ ಕೂಡ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಕೂಡ ಉಪಯೋಗ ಹೊಂದದೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ರಫ್ತುಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಹಣ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಾಫಿ ಜಮೀನನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಮಾನಿಯಾಗಿ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿದಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಯು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿಲ್ಲದೆ ಸಾಗುವಳಿದಾರರಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳವಿಲ್ಲದೆ ಫಸಲೂ ಕೂಡ ಬಹಳ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ; ಮತ್ತು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರದೇಶ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿದರೆ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಸರ್ಕಾರದ ವರಮಾನವನ್ನೂ ಸಹ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈಗ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೈತರೂ ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ಕಡೆ ನಿರುದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಕೂಡ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಖರ್ಚುಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಮುಂದೆ ಬರುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೂಡ ಪಡೆದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪಾಳುಬಿದ್ದಿರುವ ಕಾಫಿ ಖರಾಬು ಎಷ್ಟು ಎಕರೆಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಅದನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಅದರಿಂದ ಲಾಭವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿ ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಡುತ್ತೇನೆ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—What time do you require Sri Nagangowda to reply to the debate because we have got to close this Demand at Twelve o'clock.

Dr. R. NAGAN GOWDA.—Very many items have been touched by the Hon'ble Members; atleast 15 minutes would be required to answer the important points.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ಬೈರೇಗೌಡ (ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು practical ಆಗಿ ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿರುವ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿಗಾ ಕೊಡದಿರುವುದರಿಂದ ದೇಶದ ಹಣ ಹಾಳಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. . . .

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Now the Hon'ble Members who are desirous of speaking can realise my difficulty. Only 15 minutes are left for reply by the Hon'ble Minister. I can understand your anxiety to speak but we have got to put the Demand to vote. There is no time. Now I will ask the Hon'ble Minister to speak.

***Dr. R. NAGAN GOWDA.**—Mr. Speaker, Sir, the Hon'ble Members have taken so much interest in this Demand, which, of course, concerns the great majority of the people in this country. It would require a lot of time to do justice to all the points that have been raised, but I will try to touch only the important ones. One of the subjects that came in for considerable amount of criticism is the Tractor Organisation and the big figure of Rs. 9·7 lakhs which seems to loom very large in the eyes of the Hon'ble Members. But if you would look at the various details which cover this sum of Rs. 9·7 lakhs, you will find that it is not entirely the tractors themselves that consume this amount but there are other things also. I might say with regard to this Tractor business one thing and that is this: we are not trying to purchase or import any new tractors at all. We are just trying to maintain whatever we had purchased quite a long while ago and we are trying to put them in working condition. As was suggested by one of the Hon'ble Members, Sri Channabasappa, indeed quite a few tractors have become unserviceable. Now I wish to tell him that we are trying to put a cover or shed on those tractors and repair them so that we could put as many as possible into service. There is no other way of dealing with them.

(*Interruption.*)

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Is it not that 84 tractors out of 184 tractors are old and unserviceable, as disclosed in yesterday's figure ?

Sri A. BHEEMAPPA NAIK.—You have attempted twice but you have failed. Even though two different kinds of experiments were tried for repairing those tractors, in both the experiments the Government have failed.

Dr. R. NAGAN GOWDA.—They have been with us for quite a number of years. The experiments that we are trying are to put them into good condition. That is why we are going

(DR. R. NAGAN GOWDA.)

about very cautiously. We are not going to spend money that will not be useful or give us enough returns. But since there are quite a number of tractors, we are just trying to see what could be made out of them. Sir, the Leader of the Opposition starting on this subject asked whether we could separate the Development expenditure from normal expenditure; that is the way it has been shown in here; only the revenues have not been shown under different items.

Now, there was another point that he touched that was about the Agricultural College. There is a provision of Rs. 7·3 lakhs for that now. As the Hon'ble Members of this House are aware, last year the number of students that were admitted into the College was very much greater than the number of students we were taking in the previous year. Now there is a necessity for the building of laboratories, and the putting up of Dairy and all these things like that and we have now made a provision of Rs. 5 lakhs for the building of the Agricultural College and the plans and estimates are being prepared. Hereafter we do not want to hold classes in rickety buildings. The Leader of the Opposition was mentioning about the idealogical experiment and then he mentioned about biological control and experiment of contour, bunding and things like that. I might only say that these experiments are very necessary and the results have already become biological and the results that we expect and the result we have achieved from some of those experiments have been of very great import.

Sri A. BHEEMAPPA NAIK.—Have you decided about the site for the location of the Agricultural College? If so, please tell us definitely where exactly you are locating the building.

Dr. R. NAGAN GOWDA.—Now we will have a building constructed at Hebbal, because it has got some advantages which no other place has got and that is, its nearness to Bangalore where there are so many other laboratories and research work of very great importance is being carried on here. When we have a College here, it would certainly include some research work on the part of the students which would require guiding by research officers. It is necessary that the College should be in a place like this and take all the advantages that are here. That is the present opinion now and I think I might mention in here, that the late Dr. Coleman was of the same opinion so far as I could get it from him.

Then the Leader of the Opposition was mentioning about the Tungabhadra Project. Now, Sir, we are taking all the steps necessary to take water under irrigation from Tungabhadra Project. It is true that a small area is under irrigation now. That is due to various reasons and other causes and we have now appointed certain officers, *viz.*, the agricultural officers to carry on the work and we have helped the cultivators to level the lands by giving bull-dozers and also giving them a lot of advice. We are actively helping the people of that area to organise a Co-operative Sugarcane Factory which would hasten the bringing into cultivation of a very large area within a very short time. I can only say at this time, without going into details, that we are taking a number of steps towards getting this area into irrigation. We have organised one National Extension Service Block in that area.

Sri H. C. Linga Reddy was telling about encouraging the Japanese method of cultivation. The result that we have obtained last year is very good and we are going on further. He also said about the manure loan and the seed loan. We are giving short-term credit for the purchase of manure and seeds to the cultivators. Hitherto it was given directly and on the certificates that we obtained from the Amildar and Revenue Officers, we used to give loans. But hereafter we are giving them loan through co-operative societies which will be much more successful.

Sri Chikkalingiah suggested that we should retrench the staff of Grow More Food Scheme. In this connection I would like to say that we have retrenched some staff and as and when

it becomes necessary we will do that. He also suggested that we should increase the salaries of Fieldmen. Now the salaries of Fieldmen were increased just a few years ago and the question of now increasing their salaries does not arise.

Sri M. CHIKKALINGIAH.—How many years ago their salaries were raised ?

Dr. R. NAGAN GOWDA—About three or four years ago their salaries were raised.

With regard to the question of giving seed and manure free of cost to Harijans and Scheduled caste people, I wish to state that since we are giving these manure loans through co-operative societies, the question of giving them free does not arise in here. I think there are other funds through which loans like that are given to them.

Sri Narayana Reddy was laying emphasis a great deal, as also Sri Channabasappa, about the fixation of prices, about the fall in the price of agricultural produce. . . .

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—...... Stabilising the prices.

Dr. R. NAGAN GOWDA.—...... stabilising the prices of agricultural produce all over the State and also all over the country. This matter has been receiving the attention of our Government and also the Government of India. The Union Food Minister expressed recently that they are taking steps, a number of steps towards stabililising the prices of agricultural produce. He says that merely fixing a minimum price is not the only method by which it could be done. They are also trying to facilitate export and. . . .

12 NOON.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—It is 12 o'clock. I will put the Demand to vote. The question is:

"That a sum not exceeding Rs. 56,02,044 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1956, in respect of 'Agriculture (Except Botanical and other Public Gardens)'."

The motion was adopted.

DEMAND No. 22—BOTANICAL AND OTHER PUBLIC GARDENS.

40 (L). BOTANICAL AND OTHER PUBLIC GARDENS.

Sri J. MOHAMED IMAM.—It may be guillotined.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is:

"That a sum not exceeding Rs. 9,04,785 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1956, in respect of 'Botanical and other Public Gardens'."

The motion was adopted.

DEMAND No. 25—CO-OPERATION.
No. 42 CO-OPERATION.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Motion moved:

"That a sum not exceeding Rs. 12,37,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1956, in respect of 'Co-operation'."

I will have to decide the time limit for each member to speak on this Demand.

*Sri J. MOHAMED IMAM (Jagalur).—I will take only five minutes. I oppose the grant of this Demand. This is a Department which has been in existence from a very long time and I may say that the benefits conferred on the people are not as much as we expected to be. Recently, the Department has undergone series of complications by the introduction of new forms of societies of which one, I may mention, is the multi-purpose co-operative society. Great hopes were entertained that these institutions would work very

(SRI J. MOHAMED IMAM.)

well, but I am sorry to state that many of these societies have not only become defunct or misbehaved but also from many societies a good deal of amount is due to the Government. A provision has been made in the Budget. A sum of Rs. 4,89,000 has been provided under grant-in-aids, out of which Rs. 3 lakhs is said to cover the arrears of multi-purpose co-operative societies. Perhaps it represents the amount that has been misappropriated. Secondly, I must state that many of the societies have not only mismanaged but also many of them are being closed or are in the process of liquidation.

Dr. R. NAGAN GOWDA (Minister for Agriculture).—Some societies.

Sri J. MOHAMED IMAM.—So far as I know. So the name that is given to these societies is 'multi-purpose co-operative societies.' Anyhow those expectations which you entertained have not materialised. Again I must state that many co-operative farming societies were started in the State. I think there was a series of functions, opening functions and Ministers went up and down and many societies were started in the District of Chitaldrug and other Districts also, but we don't hear anything about these co-operative farming societies. That is because of mismanagement and the Department did not bestow as much attention as they ought to for the prosperity of the societies. It is a well known fact that in our State where fragmentation prevails, where there are small holdings and uneconomic holdings, co-operative farming is the only remedy and in this direction the Government spends a good deal of money also. Some societies were started; but unfortunately, perhaps these societies have ceased to function; at least we don't hear about these societies as much as we used to hear. This year a provision of only Rs. 20,000 has been made. That shows that this is only a token provision. We did spend a lot of money, we did give grants. What happened to those societies and why did they not flourish? In fact, I must say that the failure of the societies sounds a deathknell towards the consolidation of holdings and towards the improvement and prosperity of the societies. There are a number of societies.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Your time is up.

*ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ (ಹುಣಸೂರು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗಾಗಲೇ ಮಾತನಾಡಿರತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಕೋ-ಅಪರೇಟಿವ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹುಣಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಕೋ-ಅಪರೇಟಿವ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿಯಿದೆ. ಆ ಸೊಸೈಟಿ ಈ ದಿವಸ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ತಿಳಿಸಲಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಇದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗದೆ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬಹಳ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಈ ದಿವಸ ಹುಣಸೂರಿನ ಬಳಿಯಿರತಕ್ಕ ಕೋ-ಅಪರೇಟಿವ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿಗೆ 3,000 ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸುಮಾರು 300 ಸಂಸಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಸೇರಿರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಈಗ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಜಮೀನು ಕೇವಲ 1,000 ಎಕರೆ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದೆ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಎಕ್ವಿಪ್‌ಮೆಂಟುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ ಅವುಗಳನ್ನೂ ಬೇಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತರಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ತಾವು ಅವುಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನೊದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಬ್‌ವೆನ್ಷನನ್ನು ಈ ಕೋ-ಅಪರೇಟಿವ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ 20 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನೊದಗಿಸಿರುವುದು ಬಡ್ಜೆಟ್ಟಿನಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಮೊಬಲಗು ಸಾಲುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮೊಬಲಗನ್ನು ತಾವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ದಿವಸ ಈ ಕೋ-ಅಪರೇಟಿವ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಎಂದು ಕೆಲವರನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪೈಕಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಈ ಕೋ-ಅಪರೇಷನ್ ಎಂದರೇನು ಅನ್ನುವುದೇ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥವರನ್ನು ಇವುಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಹಾಕಿರುವಾಗ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕು ಅಂದರೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು? ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಿಗೆ ಯಾವರೀತಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕು, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬೆರತುಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಬೇಕು ಅನ್ನುವುದೇ ಇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ತಾವು ಈ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರುಗಳ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರೆಲ್ಲಾ ಕೇವಲ ಹೊಸಬರು. ಅವರಿಗೆ ಸೊಸೈಟಿಯ ಲೆಖ್ಖಪತ್ರಗಳನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಲೆಖ್ಖಪತ್ರಗಳನ್ನು ತನಿಖೆಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದನ್ನೇ ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ದಿವಸ ಅವರು ಚೆಕ್ಕಿಂಗಿಗೆ

ಹೊರಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕವರು ಅನುಭವಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಈ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ತಾವು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕವರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ದೊರೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಇವರು ಜನಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಇವರು ಆ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜನಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆರತುಕೊಂಡು ಅವರಲ್ಲಿ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಮೈಂಡನ್ನು ಡೆವಲಪ್ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಇವರಿಗೆ ತಾವು ಮೊದಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಈ ಬಾಬು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹೊಸದು. ಈ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಇತರ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಬಾಬು ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹರಡಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಾಬಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿಗಾ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಏಕೀ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಈ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂಥ ಮನೋಭಾವ ಅವರೆಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಮೂಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆಗ ಈ ಮೂವ್‌ಮೆಂಟ್ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬರಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ತಮ್ಮ ರಿಕ್ರೂಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಪಾಲಿಸಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ತಪ್ಪಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಹೊಸಬರನ್ನು ತಾವು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಅವರಿಗೆ ತಾವು ಯಾವ ಒಂದು ಟ್ರೈನಿಂಗನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲು ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟು ಅನಂತರ ಅವರನ್ನು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸುವುದು ಬಹಳ ಉತ್ತಮ. ಈ ದಿವಸ ತಾವು ಎಷ್ಟೋ ಜನರನ್ನು ಅನುಭವವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಇವರಮೇಲೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಯಾರೂ ನಿಗಾ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಹೇಳುವವರೂ ಕೇಳುವವರೂ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ದಿವಸ ಈ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಹಣ ಪೋಲಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾವು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

*ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕ್ (ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಅನೇಕ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಈ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂಥ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಇವುಗಳು ಒಂದು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೋ-ಆಪರೇಟೀವ್ ಸೆಮಿನಾರ್ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಂಜನಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಇದರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು 10 ಜನರಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಂಥ ಒಂದು ಸಬ್ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ 10—15 ದಿವಸಗಳು ಇದ್ದು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ವರದಿ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಆ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿದಂಥ ಸಲಹೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆಗಿರುವಾಗ ಈ ದಿವಸ ಆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಏಕೆ ಇನ್ನೂ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ? ಆ ದಿವಸವೇ ಸರ್ಕಾರದವರು ಆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದರೆ, ಈ ದಿವಸ ಈ ತೊಂದರೆಗಳೇ ನಮಗೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಪುನಃ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಸೆಮಿನಾರ್ ಎಂದು ಒಂದನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನೂ ಮಾಡಲಿ ನಾನು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೂ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಇದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟಷ್ಟು ದುಡ್ಡನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ. ಅನಂತರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ವರದಿಯೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿಯಿತು. ಆದರೆ ಇವರಿಂದ ನಮಗಾದ ಪ್ರಯೋಜನವಾದರೂ ಏನು? ಹೀಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದೆಲ್ಲಾ ಕೇವಲ ಒಂದು ಆರಂಭ ಶೂರತ್ವವೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ನಾವು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಬಿಡುವುದು—ಕೊನೆಗೆ ಅದರ ಹುಟ್ಟು ಕೂಡ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ನಾವು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮ್ಮದು ಮಾದರಿ ಮೈಸೂರು ಎಂದು ಬೇರೆ. ಅಂದರೆ ಇದೆಲ್ಲಾ ಒಂದು 'ಸ್ಯಾಂಪಲ್' ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಾರಲ್ಲ ಅದರಂತೆ ಇದೆ. ಹಿಂದೆ ಈ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ರಾಮಯ್ಯನವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಈ ದಿವಸ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಮುಂದುವರಿದಿವೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಈ ಮೈಸೂರಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಆ ಸಹಕಾರ ಮನೋಭಾವನೆಯೇ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಇಲಾಖೆಯವರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅನಾದರಣೆಯೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಅಧಿಕಾರಿವರ್ಗದ ಮೇಲೆ ಸರಿಯಾದ ಒಂದು ಹತೋಟಿಯಿಲ್ಲ. ಕೈಕೆಳಗಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಏನು ಹೇಳಿದರೆ ಅದಕ್ಕೇ ಇಲಾಖಾ ಮೊಖ್ತೇಸರರು ಸಹಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ದಿವಸ ಇದು ಅಷ್ಟು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆಮಾಡತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಅನೇಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದಾಗ್ಗೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ಅಧಿಕಾರವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಣ ಪೋಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಅವರು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿನಂದಿಸಬಾರದೆಂದೇನೂ ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೊಟ್ಟಂಥ ಸಲಹೆಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮನ್ನಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದರೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ಈ ಹೊತ್ತು ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಡಿಟ್ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಆಡಿಟ್ ವರದಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿಯಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಲೋಪದೋಷಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಆ ಆಡಿಟ್ ವರದಿಯಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವಾಯಿತು? ಏನು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು? ಅನೇಕರ ಮೇಲೆ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿ ರಿಕಾರ್ಡುಗಳು ಬಂದಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಅಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದಿವೆ. ಯಾರು ಪ್ರಜೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥ

(ಶ್ರೀ. ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕ್.)

ಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಅವರು ತಾವು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಬೊಂಬಾಯಿ ಮತ್ತು ಇತರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಕೋ-ಆಪರೇಟೀವ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಎಂದಿದೆ. ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಡೈರೆಕ್ಟರುಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಟ್ಟರು. ಬರಿಯ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಮೊದಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದಿರುವವರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಹಕಾರ ತತ್ವದಲ್ಲೇ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲ ದಿದ್ದವರನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ನೇಮಿಸಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನ ವೇನು ? ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶವನ್ನು Co-operative Commonwealth ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವಾಗ ಈ ಸಣ್ಣಸಣ್ಣ ಸಂಘಗಳೇ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡ ದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಗುರಿಯ ಸಾಧನೆಗೇ ಧಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ಹೆಚ್ಚಿನ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕು. ಕೈಗಾರಿಕೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಮಿಲ್ಲುಗಳು ಕೂಡ ಸಹಕಾರ ತತ್ವದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಕೂಲಿಗಾರರೂ ಮಾಲೀಕರೂ ಸೇರಿ ಸಹಕಾರ ತತ್ವದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ಮಾಲೀಕರಿಗೂ ಕೂಲಿಗಾರರಿಗೂ ಭಿನ್ನಾಭಿ ಪ್ರಾಯಗಳು ಪದೇಪದೇ ಬಂದು ಮುಷ್ಕರಗಳು ನಡೆ ಯುತ್ತಿರುವುದು ನಿಲ್ಲಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಸಲಹೆಯೇನೆಂ ದರೆ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಆಗ ಅವರವರಲ್ಲಿ ಸಹ ಕಾರ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. . . .

ಶ್ರೀ ಡಿ. ವೆಂಕಟೇಶ್ (ಗಾಂಧಿನಗರ).—ಅದಕ್ಕೆ ಕಾನೂನನ್ನು ಬದಲಾವಣೆಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕ್.—ಮಾಡಲಿ. ಎಲ್ಲ ರನ್ನೂ ಷೇರುದಾರರನ್ನು ಮಾಡಿ. ಬರತಕ್ಕ ಲಾಭ ಅಥವಾ ನಷ್ಟವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಕೆಲಸಗಾರರೇ ಒಂದು ಕಡೆ ಮಾಲೀಕರೇ ಒಂದು ಕಡೆ ಆಗಬಾರದು. ಸಹಕಾರ ತತ್ವದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿ ಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ

*SRI S. SRINIVASA IYENGAR (T.-Narasipur).—Sir, the schemes that the Government have in this Department have proved to be mere paper schemes. There was a scheme under dairy farming. Loans had been granted to many people. I do not know whether those loans have been recovered by Government and whether those that received the loans have ever run any dairy farm.

DR. R. NAGAN GOWDA.—Is it under co-operation ? Loans for co-operative societies for dairy farming ?

SRI S. SRINIVASA IYENGAR.—Yes. Then, we have also a provision for co-operative farming. The Government have spent some money on that. Even in the year 1955-56, they have made a provision of 20,000 for farming. I want to know whether that farming has been successful. Very near Bangalore, an attempt was made. Co-operative farming seemed to be a success for a period of two to three years. Today, if you go and see, you would see a deserted place. The people that were settled there have all returned to their native places. The area that was brought under cultivation is now included in the fallow lands. Therefore, I want to know whether the Department wants some workable schemes or whether they want to serve as a piece in the show window of Government. Sir, the staff of the Department as such are not in a position to keep up with the expansion of the Department. The same staff that were working in the Department when it was started in 1921 are working even today. The same staff that were working when there were only a thousand societies is working today also when there are about 5,000 societies. The staff have remained the same. Do the Government really think that this staff will be able to cope up with the increased work ? If not, I would like to know why they have not increased the staff.

Next, under the development programme, the main item is subvention to multi-purpose societies. Out of the total of development expenditure, 1·8 lakhs relates to subvention of multi-purpose co-operative societies. These multi-purpose co-operative societies, no doubt, thrived when they were made the sole selling agents of the commodities under the control of the Government but when the control was removed, from that moment, the activities of these multi-purpose co-operative societies ceased. What action have the Government taken to revive their activities? When these were started they served not more than as agents. The moment controls were withdrawn, they deteriorated. I submit to Government that strict action must be taken against those co-operative societies where there have been huge defalcations. I submit that some of the officials of the Department are even afraid to look at the records for fear that some tale may be carried against them to Government. There are some political leaders who are involved in that and the departmental officials have not the courage to book them. There

fore, Government should make it very clear that the interests of these officials will be safeguarded. Some of these are the important things that Government should attend to if at all the Department has to live and be useful to the people.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Now, the Hon'ble the Minister will reply. He has got only five minutes.

*Dr. R. NAGAN GOWDA.—Mr. Speaker, Sir, I will try to be very quick and only answer some of the important points. Multi-purpose Societies have proved a failure is what the Leader of the Opposition has said. We are trying to make them useful. They were very useful at one time when there were controls. Now, we want to use them for the purpose of giving short-term loans wherever possible and also where we take produce in return for the short-term loans we grant. Especially the Circle Multi-purpose Co-operative Societies will be made use of for this purpose.

Sri Srinivasa Iyengar was referring to co-operative farming societies. The one that Sri Devaraj Urs mentioned is working well. The success of these co-operative farming societies depend a great deal on the personnel that form the members of the societies. The cultivators are very independent, and if they would only co-operate to a certain extent, the benefits are very great. Where there are failures, we are trying to re-organise in such a way that they may make use of co-operative factors such as in buying and selling—co-operative buying and selling.

Sir, Sri Devaraj Urs said that the Assistant Registrars are very ignorant and the new inspectorate do not move about. Now, this is too severe a criticism.

Sri D. DEVARAJ URS.—It is born out of experience, Sir.

Dr. R. NAGAN GOWDA.—He mentioned about good training required by them. We have also been feeling the need for training. As our work in short-term credit increases, we propose to make short-term arrangements for giving better training and make available more trained men. Refresher course and training will be imparted more and more, because with the increase in the number of societies, a large number of trained men will have to be made available.

Sri Bheemappa Naik mentioned one important thing and that is about co-operative industries. He knows that we are taking many steps in that direction. Two important factories are being proposed to be worked on a co-operative basis. There is also Sir Visveswaraya's Industrial Scheme, where we are trying to put industries on a co-operative basis.

The other point that Sri Bheemappa Naik mentioned is a very important one. Not only the agriculturist, but the labourers, the workmen and the employers also should co-operate. That would solve our problem to a great extent.

*ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ಬೈರೇಗೌಡ.—ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಖಾಸಗೀ ಜನರಮೇಲೆ ಬಹಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತಿರುವ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಬಹಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ. ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘಗಳ ಡೈರೆಕ್ಟರುಗಳು ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಡೈರೆಕ್ಟರುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸುಕೊಳ್ಳದಿರುವುದೇ ಅನೇಕ ಸಂಘಗಳು ಹಾಳಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಆಡಿಟ್‌ಮಾಡದೆ, ಜನರಲ್ ಬಾಡಿ ಮೀಟಿಂಗ್ ಆಗದೇ ಇರುವುದೇ ಅನೇಕ ಎಂ.ಪಿ.ಸಿ.ಸಿ. ಸೊಸೈಟಿಗಳು ಕ್ಷೀಣವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣ ಬಹಳವಾಗಿ ಸೇರಿದೆ. ಒಬ್ಬನು ಐದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಇಬ್ಬರೂ ಷೇರುದಾರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದಕಾರಣ ಸಂಘ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದೆ, ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರೂ ಆಡಿಟರೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರು ಹೇಳಿದುದು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜ. ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಖಾಸಗಿ ಜನರಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗದೇ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಹತ್ತಾರಿವೆ. ಈ ಹೊತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಇದೆಯೆಂದು ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್‌ರವರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿಕಾರಕೊಟ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ ಸಹಕಾರದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗಿರುವ ನಂಬಿಕೆ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಸುಭದ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ರೆಗ್ಯುಲೇಟೆಡ್ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಕಾನೂನು ಬಂದಿದೆ. ಮಳಿಗೆಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರೆಗ್ಯುಲೇಟೆಡ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟುಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

*ಶ್ರೀ ಪಿ. ಆರ್. ರಾಮಯ್ಯ (ಬಸವನಗುಡಿ).—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವುದು ಚಿಕ್ಕ ವಿಷಯವಾದರೂ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯ. ಇದು ಆಡಿಟ್ ಫೀ ವಿಧಿಸುವ ವಿಚಾರ. ಆಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶಕ್ತ್ಯಾನುಸಾರ ಈ ಫೀ ಹಾಕುವುದು ನ್ಯಾಯ. ಇದು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಹಾಕುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಅಥವಾ ಲಾಭ ಸಂಪಾದನೆಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬಾರದು. ಹೊರಗೆ ಆಡಿಟರು ಎಷ್ಟು ಚಾರ್ಜ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅಷ್ಟು ಮಾಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಹೊರೆ ಹಾಕುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ನಾನು ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ; ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರು ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್‌ರವರ ಗಮನಕ್ಕೂ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೊರಗಿನ ಆಡಿಟರು ಎಷ್ಟು ಆಡಿಟ್‌ಫೀ ಹಾಕುತ್ತಾರೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಾಕಬಾರದೆಂದು ನನ್ನ ಸಲಹೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಾಗಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿ (ಶಿವಮೊಗ್ಗ).—ರೈತರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ರೆಗ್ಯುಲೇಟೆಡ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದರೆ, ರೈತರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಂದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಹರಾಜು ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆಯೋ ಹೊರತು ರೈತರಿಗೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ರೈತರು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೋ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿಯೋ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಕೊಳ್ಳುವವರೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಕೇಳಿ ಬೆಲೆ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯಾಪಾರ ಧರ್ಮ, ಕೊಳ್ಳುವವನು, ಇದ್ದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವುದು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗ ಹರಾಜಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಹೊತ್ತೇ ಮಾರಲೇಬೇಕೆಂಬ ಸಂದರ್ಭವನ್ನೊದಗಿಸಿರುವುದರಿಂದ ರೈತನಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ರೆಗ್ಯುಲೇಟೆಡ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ನಿಂದ ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿದೆ, ರೈತರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರತಿಫಲ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಮಾರಾಟ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾರುವ ರೈತ ಕೊಳ್ಳುವವರೊಡನೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದು ನ್ಯಾಯ, ಹರಾಜುಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. One of the important things is the audit of Co-operative Societies which the Seminar instead and we are taking steps on those lines. Then there was another important point and that was mentioned about regulated market. I was surprised to hear Sri Nagappa Setty say that auction system is not very good. But I say that auction system is the very best.

Sri Mulka GOVINDA REDDY (Chitaldrug).—Some of the merchants who are buyers has the monopoly when the auction system is in force.

Dr. R. NAGAN GOWDA.—In the regulated markets, the logical development will be the provision of godowns and warehouses. When the cultivator brings his stock, if the price is not suitable, he can put it there and take a loan up to 50 to 60 per cent of the value of his goods. That is the logical development and I might say this development is taking place in other parts of the country and that will be one of the things that will be attended to.

12-30 P.M.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is:

"That a sum not exceeding Rs. 12,37,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1956, in respect of 'Co-operation'."

The motion was adopted.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is:

"That the sums not exceeding the sums specified in the motions for Demands for Grants for the year 1955-56 and included in the list distributed to Members be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1956, in respect of Demands Nos. 31, 32, 32A and 43A."

The motion was adopted.

As directed by the Deputy Speaker the motions for demands adopted by the House are reproduced below.

DEMAND NO. 31—POLITICAL PENSIONS.

51-A. TERRITORIAL AND POLITICAL PENSIONS.

"That a sum not exceeding Rs. 2,38,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1956, in respect of 'Territorial and Political Pensions'."

DEMAND NO. 32—SUPERANNUATION ALLOWANCES AND PENSIONS.

55. SUPERANNUATION ALLOWANCES AND PENSIONS.

"That a sum not exceeding Rs. 69,05,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1956, in respect of 'Superannuation Allowances and Pensions'."

DEMAND NO. 32A—COMMUTATION OF PENSIONS.

55-A. COMMUTATION OF PENSIONS FINANCED FROM ORDINARY REVENUES.

"That a sum not exceeding Rs. 1,25,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1956, in respect of 'Commutation of Pension financed from ordinary Revenues'."

DEMAND NO. 43 A—COMMUTED VALUE OF PENSIONS.

83. PAYMENTS OF COMMUTED VALUE OF PENSIONS.

"That a sum not exceeding Rs. 1,25,100 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1956, in respect of 'Payments of Commuted value of Pensions'."

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The House will now rise for the day and meet on Monday at 12 NOON.

The House adjourned at Thirty-three Minutes past Twelve of the Clock to meet again on Monday, the 21st March 1955 at Twelve of the Clock.